

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KOMISIJA ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**IZVJEŠTAJ O RADU
Komisije za vrijednosne papire
Federacije Bosne i Hercegovine
za 2013. godinu**

Sarajevo, maj 2014.

**Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
Sarajevo, ul. emaluša 9/II
Tel. ++387 33 203 844, 203 902, fax: ++ 387 33 211 655
E-mail: info@komvp.gov.ba; Web: www.komvp.gov.ba**

**Izvještaj o radu
Komisije za vrijednosne papire
Federacije Bosne i Hercegovine za 2013. godinu**

I – Uvod

Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine osnovana je Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire («Službene novine Federacije BiH», br. 39/98, 36/99, 33/04 i 92/13), kao samostalna specijalizirana institucija Federacije Bosne i Hercegovine, radi obavljanja djelatnosti regulatora tržišta, nadzora i zaštite investitora, transparentnosti i zakonitosti poslovanja u esnika na tržištu vrijednosnih papira.

Na osnovu Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija je profesionalno i nezavisno tijelo, koje se sastoji od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana, koji se imenuju na mandat od pet godina. Trenutno Komisija ima predsjednika i dva člana.

Zbog isteka mandata Komisija se blagovremeno, u više navrata, pisano obratila nadležnim federalnim organima (predsjedniku i dopredsjednicima Federacije) i tražila da se izvrši razrješenje i imenovanje članova Komisije, zbog isteka mandata, ali to nije u injeno.

Vrhovni sud Federacije BiH u predmetu oduzimanja dozvole DUF-u „Bosinvest“ poništio je rješenje Komisije iz razloga jer je utvrdio da nakon isteka mandata članovi Komisije više ne mogu odlučivati, tako da u periodu juni-novembar 2013. godine Komisija nije odlučivala u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, u upravnim postupcima i rješavanju predmeta, donošenju propisa i izricanju mjera. U cilju prevazilaženja ove situacije koja je ozbiljno ugrožavala funkcionisanje tržišta kapitala Komisija se urgentno obratila nadležnim zakonodavnim i izvršnim organima Federacije BiH i OHR-u. U novembru 2013. godine na prijedlog Vlade Federacije BiH, Parlament Federacije BiH usvojio je Autentičnu tumačenje člana 5. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire objavljeno u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj 92/13, od 22. 11. 2013. godine, čime je omogućen kontinuitet odlučivanja Komisije do konačnog imenovanja novih članova na osnovu raspisanog konkursa. Autentičnu tumačenje predstavlja integralni dio teksta Zakona i primjenjuje se od stupanja na snagu Zakona o Komisiji za vrijednosne papire iz 1998. godine. Nadležni sudovi u postupcima povodom akata Komisije primjenjuju navedeno Autentičnu tumačenje Zakona, odnosno izmjenu Zakona. Samo u predmetu presude Vrhovnog suda FBiH kojom je osporen mandat Komisije, sudija Ustavnog suda FBiH u više navrata je insistirao na provođenju presude tog suda u predmetu oduzimanja dozvole DUF-u „Bosinvest“, navodeći i kao razlog da je presuda donesena prije usvajanja Autentičnu tumačenje člana 5. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire. Komisija je u ovom predmetu donijela rješenje u obnovljenom postupku i provela presudu.

Tržište kapitala karakteriše slab promet vrijednosnih papira, prvenstveno u pogledu obima i vrijednosti ostvarenog prometa na Sarajevskoj berzi vrijednosnih papira. Posljedice globalne finansijske krize odrazile su se na znatan pad aktivnosti na tržištu kapitala. Ovo se odnosi prvenstveno na pad prometa na tržištu kapitala i slabljenje interesa domaćih i stranih investitora za ulaganje u vrijednosne papire. Kriza na tržištu uticala je i na otežano poslovanje u esnika na tržištu, smanjenje obima poslova i prestanak rada pojedinih brokerskih kuća.

Na tržištu vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine uspostavljene su institucije, potrebna infrastruktura i regulativa koja omogućava funkcionisanje tržišta. Tržište kapitala se još uvijek nalazi u fazi tranzicije i nedovoljne razvijenosti, a uzroci su mali obim prometa, nedostatak investitora na tržištu, nedovoljna javna ponuda vrijednosnih papira zbog nerazvijenosti realnog sektora privrede i zastoj procesa privatizacije, te podijeljenost tržišta na entitete.

Ponuda tržišnog materijala i vrijednosnih papira je ograničena uglavnom na dionice privrenih društava, a zatim na državne obveznice, odnosno obveznice Federacije, koje su emitovane po osnovu unutrašnjeg duga i stare devizne štednje. Emisije novih vrijednosnih papira, posebno emisije javnom ponudom dionica u svrhu finansiranja novih projekata, poslovanja i razvoja dioničkih društava, su rijetke. Registracija i promet vrijednosnih papira funkcionišu u potpunosti elektronskim putem u dematerijalizovanom obliku, uz informaciju ku podršku. U tom smislu uspostavljeni su elektronski sistemi trgovanja na berzi, registracije emitenata u Komisiji i registracije vrijednosnih papira i njihovih vlasnika u Registru vrijednosnih papira u Federaciji BiH. U registru emitenata vrijednosnih papira upisana su 655 emitenta-dionička društva. Na dan 31.12.2013. godine broj domaćih vlasnika vrijednosnih papira iznosi 339.238, a stranih vlasnika vrijednosnih papira 5.552. Ukupan broj vlasnika vrijednosnih pravnih i fizičkih lica registrovanih u Registru vrijednosnih papira iznosi 344.790.

Jedan od osnovnih problema na tržištu vrijednosnih papira je nedovoljan interes investitora i nelikvidnost dionica. Ukupan promet na Sarajevskoj berzi vrijednosnih papira u 2013. godini iznosio je od 245.230.851,46 KM, što je smanjenje vrijednosti prometa za 128.346.636 KM ili 34,36% u odnosu na vrijednost ostvarenu u 2012. godini. Zbog nedovoljnog prometa došlo je do teškoća u poslovanju i nelikvidnosti u brokerskim društvima, reduciranja aktivnosti na tržištu i smanjenja broja brokerskih kuća i njihovih poslovnih jedinica i broja uposlenih.

U oblasti industrije fondova i kolektivnog investiranja u Federaciji BiH je osnovano 11 zatvorenih fondova i sedam otvorenih investicijskih fondova, kojima upravlja 12 društava za upravljanje fondovima. Ukupan broj dionikara fondova na dan 31.12.2013. godine iznosi 201.816. Iz podataka o poslovanju prezentiranih u izvještaju može se zaključiti da je jedan zatvoreni fond i tri otvorena fonda ostvarila pozitivan finansijski rezultat, dok je deset zatvorenih fondova kao i četiri otvorena fonda poslovalo negativno. Društva za upravljanje fondovima nedovoljno su angažovana kao aktivni portfelj menadžeri u fondovima kojima upravljanju iako glavninu prihoda ostvaruju od provizije za upravljanje.

Na osnovu Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o investicijskim fondovima, Komisija je donijela podzakonske propise, kojim se reguliše tržište kapitala u sferi emisije i prometa vrijednosnih papira, obavljanja poslova posredovanja na tržištu i regulaciji industrije fondova. U cilju ublažavanja posljedica krize na tržištu kapitala, Komisija je u saradnji sa drugim institucijama preduzimala aktivnosti radi poboljšanja uslova za poslovanje u esniku na tržištu kapitala, te unapređenje regulacije.

Nadzor tržišta vrijednosnih papira obuhvata kontrolisanje rada profesionalnih posrednika i drugih u esniku na tržištu kapitala, praćenje prometa dionica, postupanje po žalbama pravnih i fizičkih lica u vezi registracije i prijenosa dionica i zaštite prava dionikara. U toku 2013. godine obavljen je nadzor kod profesionalnih posrednika, društava za upravljanje fondovima, investicionih fondova, nadzor banaka depozitara, banaka koje obavljaju poslove skrbnika vrijednosnih papira, te nadzori Registra vrijednosnih papira u Federaciji BiH i Sarajevske berze.

II - Regulatorni okvir i nadležnosti

Tržište kapitala u Federaciji BiH, kao i ovlaštenja i djelokrug rada Komisije i drugih institucija i u esnika na tržištu kapitala, regulisani su Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira, Zakonom o registru vrijednosnih papira, Zakonom o investicijskim fondovima, Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o preuzimanju dionih društava.

Shodno navedenim zakonima, osnovna misija Komisije je regulacija uslova, na ina funkcionisanja i poslovanja, licenciranje ovlaštenih pravnih i fizičkih lica i vršenje nadzora nad u esnicima na tržištu kapitala: Registar vrijednosnih papira, Sarajevska berza-burza, brokerske kuće, brokeri/dileri, investicijski savjetnici, društva za upravljanje fondovima i fondovi, banke ovlaštene za obavljanje poslova depozitara i skrbnika na tržištu vrijednosnih papira. Također, nadležna je za vođenje registra emitenata vrijednosnih papira, registra fondova, odobravanje emisija vrijednosnih papira, odobravanje tendera za preuzimanje dionih društava, odobravanje i nadziranje provođenja korporativnih radnji u dionim društvima i dr.

U novembru 2013. godine na prijedlog Vlade Federacije BiH, Parlament Federacije BiH usvojio je Autentično tumačenje člana 5. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, čime je omogućen kontinuitet odlučivanja Komisije do konačnog imenovanja novih članova na osnovu raspisanog konkursa. Autentično tumačenje predstavlja integralni dio teksta Zakona i primjenjuje se od stupanja na snagu Zakona o Komisiji za vrijednosne papire.

U okviru svoje nadležnosti Komisija, u skladu sa Statutom i Poslovnikom o radu, razmatra i donosi propise, odluke i druge pojedinačne akte na sjednici Komisije. Sjednice se, u pravilu, održavaju jednom sedmično. Komisija za vrijednosne papire, u proteklom periodu od 2004. do 2013. godine održala je ukupno 391 sjednicu, od toga u 2013. godini 24 sjednice. Na dnevnim redovima sjednica Komisije najveći broj pitanja odnosi se na regulaciju i nadzor tržišta i rješavanje zahtjeva pravnih i fizičkih lica u upravnom postupku. Odluke Komisije u upravnim postupcima su konačne, a protiv istih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

U postupcima po zahtjevima pravnih i fizičkih lica ili po službenoj dužnosti Komisija je u 2013. godini u upravnom postupku imala u rješavanju 279 zahtjeva, od toga je riješeno 263 ili 94, %, a za ostale predmete podnesena koncem godine procedura rješavanja je u toku. Iako zbog isteka mandata i presude Vrhovnog suda FBiH Komisija u 2013. godini praktično pet mjeseci nije mogla rješavati zahtjeve u upravnim postupcima, nakon donošenja Autentičnog tumačenja Zakona o Komisiji za vrijednosne papire od novembra 2013. godine angažmanom svih uposlenih nadoknađeno je ovaj zaostatak i riješen veliki broj predmeta te postignut visok procenat riješenih predmeta. Redovno su razmatrani nacrti propisa, analizirano stanje i problemi na tržištu, razmatrana pitanja u pripremi za sjednice Komisije i druga pitanja iz djelokruga rada Komisije.

U svrhu primjene Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o investicijskim fondovima i regulisanja tržišta, emisije i prometa vrijednosnih papira i poslovanja u esnika na tržištu kapitala, Komisija je donijela sve potrebne podzakonske propise. U proceduri donošenja podzakonskih propisa kojima se regulišu uslovi i na in poslovanja u esnika na tržištu kapitala, primjenjuje se praksa da se nacrti propisa prethodno dostavljaju na raspravu

u esnicima na tržištu. Objavljivanje propisa i akata vrši se u „Službenim novinama Federacije BiH“ i na web stranici Komisije.

U skladu sa meunarodnim principom neovisnosti regulatora i Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija se finansira isključivo prihodima od naknada ostvarenih iz djelatnosti Komisije, bez finansiranja iz sredstava budžeta-proračuna. Planiranje prihoda i rashoda utvrđuje se godišnjim Finansijskim planom.

Radi informisanja investitora i javnosti zapisnici, odluke i zaključci sa sjednica Komisije redovno se objavljuju na web stranici Komisije. Ažurno se postupa u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama, tako da se redovno tromjesečno izvještava Parlament Federacije BiH i Ombudsmen/Ombudsman o postupanju po ovom Zakonu. U prošloj godini riješeno je u zakonskom roku svih 24 zahtjeva pravnih i fizičkih lica za pristup informacijama, kojima raspolaže Komisija. U svrhu transparentnosti tržišta, podaci o aktivnostima na tržištu objavljuju se na internet stranicama Komisije, Registra i Sarajevske berze.

Komisija je članica IOSCO-a (Meunarodne organizacije komisija za vrijednosne papire) što joj omogućava uspostavljanje saradnje sa srodnim institucijama u drugim zemljama. IOSCO je organizacija koja uključuje institucije iz cijelog svijeta, koje nadziru tržište kapitala i koja uspostavlja meunarodne standarde regulacije i kontrole tržišta. U okviru IOSCO-a završena je procedura pristupanja Komisije Multilateralnom sporazumu o razmjeni informacija na tržištu kapitala. Ostvarena je značajna saradnja sa institucijama nadležnim za regulisanje tržišta kapitala u regionu, kroz razmjenu informacija i iskustava, te posebno zaključivanjem memoranduma o međusobnoj saradnji i razmjeni informacija sa komisijama za vrijednosne papire Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije, Slovenije, Rumunije, Turske, Grčke i Malezije. Komisija je učestvovala na regionalnim konferencijama regulatora tržišta vrijednosnih papira na kojima je razmatrana inicijativa za poboljšanje saradnje. Koncem novembra 2011. godine regulatori tržišta kapitala iz regiona (Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije i BiH) potpisali su Deklaraciju o saradnji.

III - Primarno tržište, emisije i emitenti vrijednosnih papira

Komisija vodi registar emitenata vrijednosnih papira u koji se upisuju dionici društva, banke i osiguravajuća društva, prije upisa u sudski registar i Registar vrijednosnih papira. Registar emitenata se vodi u elektronskom sistemu. Na primarnom-emisionom tržištu emisije novih dionica se pretežno provode putem zatvorene prodaje unaprijed poznatim kupcima, dok su javne emisije nedovoljno prisutne na tržištu.

U registar emitenata, zajedno sa registrom fondova kod Komisije, sa koncem 2013. godine upisano je 665 emitenata, i to 594 privredna društva, 38 banaka i osiguravajuća društva, 11 zatvorenih investicijskih fondova, 7 otvorenih investicijskih fondova, 12 društava za upravljanje fondovima, te tri općine. Jedno društvo je u 2013. godini promijenilo djelatnost tako da je brisano iz sektora banaka i osiguravajuća društva, a upisano kao privredno društvo.

U vezi promjena u registru emitenata, odobrenja emisija vrijednosnih papira, povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala, promjena u organima upravljanja i dr. podneseno je ukupno 189 zahtjeva, od toga je riješeno 182, a u toku je rješavanje preostalih sedam zahtjeva.

Tabela zaprimljenih i riješenih predmeta

Vrsta rješenja	Zaprimljeno	Riješeno	Pozitivno	Negativno	Obustava/ odbacuje se	Otklanjanje nedostataka
Promjena podataka o članovima NO	131	113	95	16	2	18
Emisija obveznica općine	1	1	1	-	-	-
Javna emisija komercijalnih zapisa	-	-	-	-	-	-
Smanjenje osnovnog kapitala	10	10	7	3	-	-
Povećanje osnovnog kapitala – javna emisija	-	-	-	-	-	-
Odobrenje zatvorene prodaje	5	5	4	1	-	-
Povećanje osnovnog kapitala po Z.E.	4	4	4	-	-	-
Povećanje osnovnog kapitala iz V.S.	3	3	2	1	-	-
Sticanje vlastitih dionica	2	2	2	-	-	-
Brisanje vlastitih dionica	2	2	2	-	-	-
Neuspjela ZP	-	-	-	-	-	-
Promjena oblika iz d.o.o. u d.d. / upis u registar emitenata	3	2	2	-	1	-
Promjena oblika iz d.d. u d.o.o	4	4	4	-	-	-
Upis u reg. na osnovu podjele društva	-	-	-	-	-	-
Upisi u registar	2	2	2	-	-	-
Pripajanje društva	2	1	1	-	1	-
Brisanje iz registra	10	9	9	-	-	1
Konverzija dionica	4	3	1	-	-	-
Podjela dionica	-	-	-	-	-	-

U 2013. godini u registar emitenata kod Komisije upisana su dva nova emitenta i to jedno dioničko društvo i jedna općina koja je izvršila emisiju municipalnih obveznica.

Privredna društva, banke i osiguravajuća društva sa upisanim osnovnim kapitalom

Emitenti	Broj emitenata	%	Osnovni kapital u KM	%
Privredna društva	594	93,40	9.007.342.919,67	86,34
Banke i osiguravajuća društva	38	6,14	1.424.914.467,50	13,66
Ukupno	632	100,00	10.432.257.387,17	100

U izvještajnom periodu emitenti su u 10 navrata podnosili zahtjeve za odobrenje smanjenja osnovnog kapitala od čega je sedam zahtjeva pozitivno riješeno, a tri su odbijena. Zahtjevi za odobrenje smanjenja osnovnog kapitala su podnošeni samo od strane privrednih društava.

Smanjenje osnovnog kapitala u KM

Privredna društva (d.d.)	24.942.216,98 KM
--------------------------	------------------

Komisija je po službenoj dužnosti ili po prijavi društava izvršila brisanje devet emitenata iz Registra, te je po tom osnovu smanjen iznos ukupno upisanog osnovnog kapitala u registru emitenata.

Smanjenje ukupnog osnovnog kapitala upisanog u Registar kod Komisije po osnovu brisanja iz registra emitenata

Privredna društva (d.d.)	21.012.115,10 KM
--------------------------	------------------

Emitenti su podnijeli sedam zahtjeva za povećanje osnovnog kapitala, po osnovu prethodno odobrene zatvorene prodaje ili po osnovu zahtjeva za povećanje kapitala iz vlastitih sredstava povećanjem nominalne vrijednosti dionica. Komisija je svojim rješenjem odobrila upis šest povećanja osnovnog kapitala, dok je jedan zahtjev za povećanje osnovnog kapitala iz vlastitih sredstava odbijen.

Povećanje osnovnog kapitala

Privredna društva (d.d.)	704.634,10 KM
Banke i osiguravajuća društva	36.429.609,60 KM
Ukupno	37.134.243,70 KM

Ukupan iznos registrovanog kapitala povećan je i po osnovu upisa jednog novog emitenata u registar kod Komisije.

Povećanje osnovnog kapitala po osnovu upisa novih emitenata u Registar kod Komisije

Privredna društva d.d.	943.200,00 KM
------------------------	---------------

U 2013. godini ukupno povećanje kapitala emitenata po osnovu emisije u registru kod Komisije iznosi 37.134.243,70 KM. U odnosu na prethodnu godinu kada je ukupno povećanje kapitala iznosilo 69.102.680,20 KM, zabilježen je negativan trend, odnosno u 2013. godini povećanje osnovnog kapitala je za 31.968.436,50 KM manje nego povećanje u 2012. godini. Ovo ukazuje da privredna društva za finansiranje svoje djelatnosti i razvoja pretežno koriste kreditna sredstva, a znatno manje emisije dionica i drugih vrijednosnih papira.

U Registru emitenata kod Komisije izvršeno je evidentiranje promjena u upravi za 50 društva, zatim četiri promjene koje se odnose na firmu društva, tri promjene koje se odnose na adresu ili sjedište društva, upis dvije promjene koje se odnose na promjenu predsjednika nadzornog odbora i jedan upis povezane osobe emitenta. Za sve navedene promjene izdati su novi izvodi iz registra emitenata. Rješavanje zahtjeva emitenata je ažurno i u skladu sa zakonskim rokovima.

IV - Objavljivanje finansijskih izvještaja

Za dioničare i investitore koji učestvuju u upravljanju dioničkim društvima ili posluju sa njima, informacije su neophodan element kako bi bili u stanju da procjene njihovu poziciju i reaguju na promjene koje su za njih relevantne. Istovremeno, transparentnost u objavljivanju finansijskih izvještaja i informacija bitnih za poslovanje društava preduslov su za dobro korporativno upravljanje. Pravovremeno i potpuno objavljivanje informacija obezbjeđuje pristup informacijama svim zainteresiranim licima, bez obzira na svrhu u koju će

dobijene informacije biti korištene, putem transparentne procedure koja garantuje da se informacije lako pronalaze i dobijaju.

Izvještaji za 2012. godinu dostavljeni su na propisanim obrascima u elektronskoj formi i objavljeni na web stranici Komisije za 223 subjekta, od čega se na izvještaje privrednih društava odnosi 140, a ostalo na banke (15) i osiguravajuća društva (11), brokerske kuće (9) i DuF-ove i fondove. Emitentima koji svoju obavezu nisu izvršavali u skladu sa pomenutim Pravilnikom upućena su upozorenja i poziv za postupanje. Kada su u pitanju polugodišnji izvještaji za 2013. godinu objavljeno je ukupno 153 izvještaja dioničkih društava.

Pravilnik propisuje i obavezu dostavljanja kvartalnih izvještaja društava koja su uvrštena na kotaciju na Sarajevskoj berzi. Novi obrasci za elektronsko izvještavanje usklađeni su sa raunovodstvenim standardima i objavljeni na web stranici Komisije. Na osnovu informacija o postupanju emitenata u vezi izvršavanja obaveze izvještavanja i objavljivanja informacija o poslovanju dioničkih društava vidljiv je pomak iz godine u godinu, mada još uvijek ima potrebe za preduzimanje mjera i aktivnosti prema jednom broju dioničkih društava koja ne izvršavaju svoje obaveze. Komisija će kroz mjere iz njene nadležnosti nastojati unaprijediti primjenu međunarodnih računovodstvenih standarda i standarda finansijskog izvještavanja na našem tržištu. U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira, sredinom prošle godine donijet je Pravilnik o izmjeni Pravilnika o objavljivanju izvještaja emitenata, kojim je propisano da otvorena društva svojim se dionicama trguje na berzi godišnje i polugodišnje izvještaje o poslovanju objavljuju na web stranici berze, a Komisiji su dužni dostaviti potvrdu o tome. Ostala dionička društva mogu objavljivati izvještaje na web stranici berze ili u dnevnim novinama.

V - Sekundarno tržište vrijednosnih papira, promet i ovlašteni učesnici

U oblasti prometa na tržištu vrijednosnih papira, nakon dvije godine rasta prometa, proteklu godinu karakterizirao je pad ukupnog prometa na Sarajevskoj berzi.

Interesovanje emitenata za uvrštavanje na kotaciju na berzi je slabo i pored prednosti koje bi trebao imati ovaj segment tržišta, broj emitenata na kotaciji je u stagniranju. Ukupan broj vlasnika vrijednosnih pravnih i fizičkih lica registrovanih u Registru vrijednosnih papira iznosi 344.790, od toga doma ih vlasnika vrijednosnih papira 339.238, a stranih vlasnika vrijednosnih papira 5.552.

Prateći promjene na tržištu vrijednosnih papira i primjenu zakona, Komisija je davanjem naloga učesnicima na tržištu inicirala promjene opštih akata i njihovo usklađivanje sa zakonima.

Profesionalni posrednici na tržištu

Zbog slabog prometa došlo je do nelikvidnosti u brokerskim društvima, što je prouzročilo da neka od njih prestanu raditi, a kod nekih je došlo do reduciranja aktivnosti i smanjenja broja uposlenih. Sumiranjem podataka o brokerskim dozvolama, dozvolama za obavljanje poslova skrbnika i depozitara i dozvolama za fizička lica za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima, daje se pregled stanja dozvola.

Ukupan broj aktivnih dozvola pravnih lica na dan 31.12.2013. godine iznosi 20 dozvola (ne računajući banke depozitare u prometu i emisiji i skrbnike dozvole).

Dozvole profesionalnih posrednika - na dan 31.12.2013. godine

R. br.	Profesionalni posrednik	DOZVOLE					
		Brokerska	Dilerska	Inv. savj.	Upravlj. portf.	Agent emisije	Pokrov. emisije
1	AW Broker doo Sarajevo	Aktivna					
2	Eurohaus d.o.o. Sarajevo	Aktivna			Aktivna		
3	Fima d.o.o. Sarajevo	Aktivna					
4	See Investment doo Sarajevo	Aktivna				Aktivna	
5	Unibroker doo Sarajevo	Aktivna					
6	VGT Broker doo Visoko	Aktivna					
7	Bond Invest d.o.o. Mostar	Aktivna					
8	Hypo AA Bank dd Mostar	Aktivna	Aktivna				
9	Raiffeisen Bank dd Sarajevo	Aktivna	Aktivna	Aktivna		Aktivna	Aktivna
10	Moja banka dd Sarajevo	Aktivna					
11	UniCredit bank dd Mostar					Aktivna	Aktivna
12	Sparkasse Bank dd Sarajevo					Aktivna	
	Ukupno	10	2	1	1	4	2

Ukidanje/obustavljanje dozvola u 2013. godini

društvo	Tip dozvole	ukidanje/obustavljanje
General Broker doo Sarajevo	Brokerska dozvola	ukidanje, na zahtjev društva 21.11.2013.g
Eurohaus doo Sarajevo	Dozvola za agenta emisije	ukidanje, na zahtjev društva 21.11.2013.g
eBrokers doo Sarajevo	Brokerska dozvola	Obustavljanje brokerske dozvole 13.02.2013.g. i oduzimanje

U 2013. godini nije izdata nijedna nova dozvola. Ukinute su dvije dozvole: brokerska, društvu General brokers doo Sarajevo i dozvola za agenta emisije, društvu Eurohaus doo Sarajevo, obje na zahtjev društva (ukidanje nije posljedica mjere -sankcije).

Od 2007. godine kada je ukupan broj brokerskih društava bio 20 pa do 2013. godine, broj društava je u opadanju. Pored sedam društava brokerske poslove obavljaju još tri banke. Ovome treba dodati da neka društva imaju probleme da ispune sve uslove za dalju održivost dozvola. Ukupan broj brokerskih dozvola na dan 31.12.2013. godine iznosi 25, što je za dvije dozvole manje u odnosu na isti period prethodne godine. U 2013. godini stru ni ispit za brokera/dilera položilo je devet kandidata, a stru ni ispit za investicijskog savjetnika/menadžera šest kandidata.

Ukupan broj uposlenih lica na dan 31.12.2013. godine iznosi 56 (ra unaju i uposlene sa nepunim radnim vremenom), što je za 11 manje u odnosu na isti datum prethodne godine (31.12.2012. god.). Prisutan je kontinuirani pad uposlenih kod profesionalnih posrednika. Broj uposlenih na posmatrani datum 31.12.2013. godine za 15% je manji od broja uposlenih na 31.12. 2012. godine.

Ukupan broj podružnica koje rade (izuzimaju i filijale/podružnice banaka) iznosi pet, što je za dvije manje u odnosu na isti period prethodne godine. Tome treba dodati da u tim podružnicama samo jedan uposlenik, od njih pet ima puno radno vrijeme, a ostali su prijavljena na etiri sata. Tri podružnice su još uvijek registrirane na sudu, ali ne rade i nemaju uposlenika.

Pregled aktivnih podružnica/poslovnih jedinica brokerskih društava (stanje na dan 31.12.2013.g.)

Red br	DRUŠTVO	PODRUŽNICE
1	VGT Brokers Visoko	Podružnica Sarajevo
2	Eurohaus d.o.o. Sarajevo	Podružnica Tuzla Podružnica Biha Podružnica Srebrenik Podružnica Bugojno
3	Moja banka dd Sarajevo	koristi filijale banke
4	Hypo Alpe Adria Bank	koristi filijale banke
5	Raiffeisen Bank BH Sarajevo	koristi filijale banke

Banke skrbnici i banke depozitari za poslove prometa i emisije

Broj banaka sa dozvolom za obavljanje skrbni kih poslova u 2013. godini, u odnosu na isti period 2012. godine, je ostao nepromjenjen. Aktivno korištenje izdatih dozvola u 2013. godini, kao i ranije, koristi nekoliko banaka, i to: Raiffeisen bank d.d. BH Sarajevo, Hypo Alpe-Adria-Bank d.d. Mostar, UniCredit banka dd Mostar i NLB dd Tuzla. Ostale banke dozvole koriste kao skrbnici investicijskih fondova ili je i ne koriste zbog nedostatka posla.

Banke koje imaju dozvolu za obavljanje skrbni kih poslova

R.br.	BANKA SKRBNIK
1	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d. Mostar
2	Raiffeisen bank d.d. BH Sarajevo
3	UniCredit banka dd Mostar
4	NLB dd Tuzla
5	Sberbank d.d. Sarajevo
6	Sparcasse d.d. Sarajevo
7	Intesa SanPaolo d.d. Sarajevo
8	Investiciono-komercijalna banka Zenica
9	Vakufska banka dd Sarajevo

Dozvole depozitara u prometu vrijednosnih papira ima 13 banaka. Broj banaka sa dozvolom za obavljanje poslova banke depozitara u prometu u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu je ostao nepromjenjen.

Banke sa dozvolom depozitara u prometu

R.br.	BANKA DEPOZITAR U PROMETU
1	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d. Mostar
2	Raiffeisen bank d.d. BH Sarajevo
3	UniCredit banka dd Mostar
4	NLB Tuzlanska banka dd Tuzla
5	Volksbank d.d. Sarajevo
6	Sparcasse d.d. Sarajevo
7	Intesa SanPaolo d.d. Sarajevo
8	Investiciono-komercijalna banka Zenica
9	Moja banka d.d. Sarajevo
10	Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo
11	Bosna Bank International d.d. Sarajevo
12	Vakufska banka dd Sarajevo
13	Bor banka dd Sarajevo

Broj uposlenih kod banaka koje obavljaju poslove skrbništva i poslove banke depozitara iznosi 37 što je više za tri uposlenika u odnosu na isti period 2012. godine.

Rezimiraju i prednje, može se konstatirati sljedeće:

Broj profesionalnih posrednika (brokerska društva oblika doo) je u kontinuiranom opadanju, a novih zahtjeva za dozvolom, nije bilo; Broj aktivnih dozvola za sve poslove iz 1. 67. st. (1) Zakona o tržištu vp, na 31.12.2013. godine iznosi 42 dozvole, što je manje za jednu u odnosu na 31.12.2012. godine; Broj uposlenih kod profesionalnih posrednika je u opadanju, dok je broj uposlenih kod banaka koje imaju dozvole skrbnika i depozitara nešto veći nego u 2012.god.; Ukupan broj uposlenih koji obavljaju poslove po izdatim dozvolama iz 1. 67. st. (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira iznosi 93, što je manje za osam u odnosu na 31.12.2012. g.; Broj podružnica profesionalnih posrednika je u opadanju u odnosu na 2012.god. (2 podružnice manje, izuzimaju i banke); Broj aktivnih brokerskih dozvola fizičkih lica je manji za dvije u odnosu na 2012. g., dok je broj investicijskih savjetnika/menadžera koji obavljaju poslove iz 1. 67. ZTVP ostao nepromjenjen.

Promet na Sarajevskoj berzi

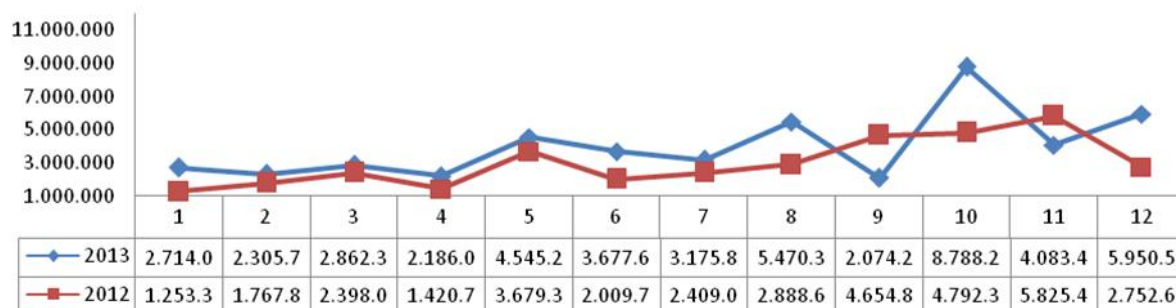
U 2013. godini na Sarajevskoj berzi-burzi ostvaren je ukupan promet od 245.230.851,46 KM, što čini 40,69% od ukupnog prometa koji je ostvaren na BH berzama. U sklopu 9.200 transakcija prometovano je 47.833.657 vrijednosnih papira. Putem Sarajevske berze-burze, uspješno su okončane 4 primarne emisije u ukupnom iznosu od 120.230.521,91 KM, i to tri emisije trezorskih zapisa Federacije BiH u vrijednosti 79.253.217,66 KM i jedna emisija obveznica Federacije BiH u vrijednosti 39.977.304,25 KM.

Tabelarni prikaz prometa na SASE u 2013. godini

Mjesec	Broj transakcija	Broj v.p.	Vrijednost
Januar	757	2.714.014	18.160.124,93
Februar	902	2.305.740	7.360.747,22
Mart	886	2.862.324	41.855.902,67
April	985	2.186.081	9.227.948,20
Maj	654	4.545.215	14.631.534,94
Juni	716	3.677.621	10.122.267,94
Juli	746	3.175.829	6.696.618,36
Avgust	710	5.470.363	9.711.026,00
Septembar	659	2.074.254	53.656.904,70
Oktoabar	707	8.788.202	9.917.687,78
Novembar	681	4.083.462	10.856.820,14
Decembar	797	5.950.552	53.033.268,58
UKUPNO	9.200	47.833.657	245.230.851,46

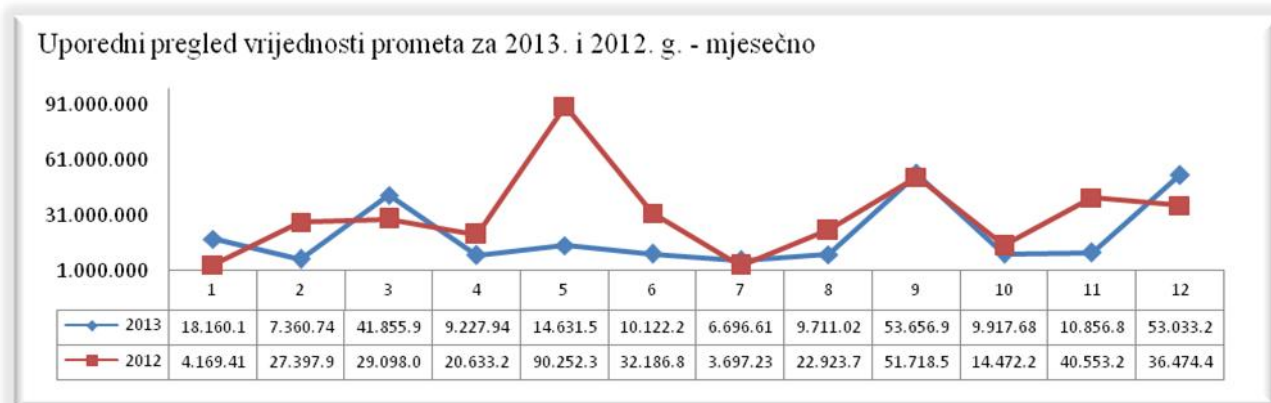
U 2013. godini najveća vrijednost prometa ostvarena je u septembru mjesecu kada su realizovane dvije emisije trezorskih zapisa Federacije BiH pri čemu je kroz emisiju 5.000 trezorskih zapisa ostvareno 49.532.912,62 KM vrijednosti prometa što je 92,31% vrijednosti prometa tog mjeseca. Najveća je u prošlosti po mjesecima u ukupnoj vrijednosti prometa bilo kada su realizovane primarne emisije državnih vrijednosnih papira (jedna u martu, dvije u septembru i jedna u decembru mjesecu 2013. g.). Ovo nije slučaj sa prvim mjesecom 2013. g., kada je vrijednost mjesečnog prometa bila nešto veća od 18 miliona KM i to zahvaljujući trgovini dionicama Bosnalijek d.d. Sarajevo i realizovanoj vanrednoj aukciji dionicama BH Telecom d.d. Sarajevo.

Broj zaključenih transakcija u 2013. godini, bilježi nešto manje mjesečne oscilacije u odnosu na 2012. godinu. To pokazuje i različit trend mjesečnih kretanja broja zaključenih transakcija u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu. Broj zaključenih transakcija bio je gotovo jednak u prvih četiri mjeseca 2012. i 2013. godine, dok je u narednim mjesecima broj zaključenih transakcija bio konstantno manji. Ukupan broj zaključenih transakcija u 2013. godini za 20,98% manji je u odnosu na dati broj u 2012. godini. Prosječan broj transakcija u 2013. godini iznosio je 767 transakcija, dok je u 2012. godini iznosio 970 transakcija.

Uporedni pregled količine trgovanih v.p. za 2013. i 2012. g. - mjesečno

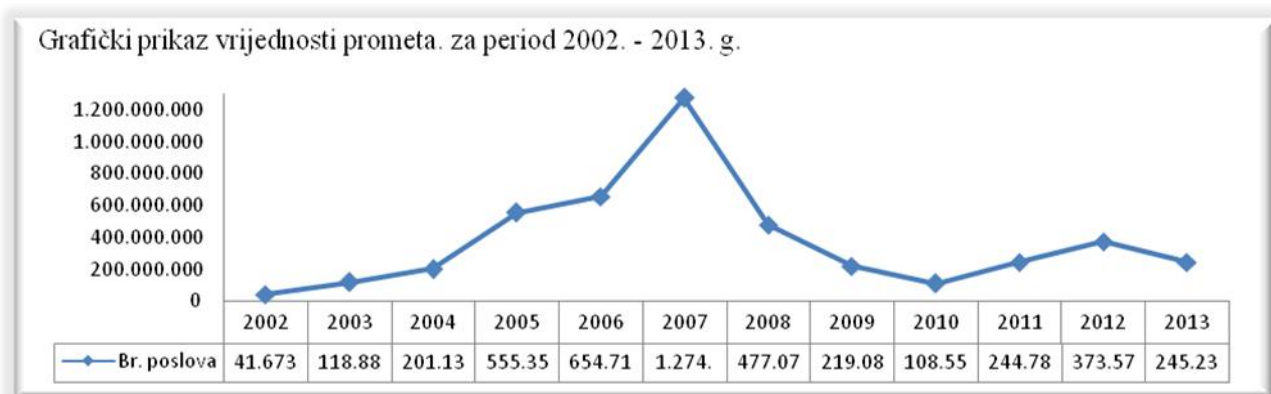
Uporedni prikaz količine vrijednosnih papira kojom je trgovano u 2013. i 2012. godini pokazuje znatno veću količinu vrijednosnih papira kojom je trgovano u 2013. godini. U 2013.

godini trgovano je sa 11.981.524 vrijednosnih papira više, što je 33,42%-tno povećanje. Ovo nije uvijek slučaj, a posebno ne u 2013. g., jer je mjesečno kretanje ovog parametra u velikoj mjeri uslovljeno trgovinom obveznicama Federacije BiH u određenom mjesecu datog perioda.

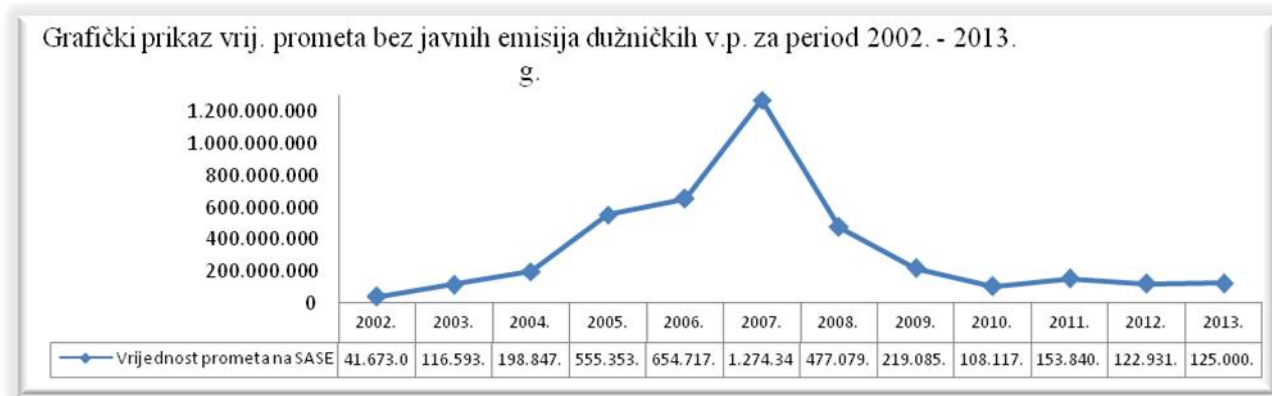

Poslije dvije godine u kojima je zabilježen rast vrijednosti prometa, a što je predstavljalo prekid trenda kontinuiranog smanjivanja vrijednosti prometa na Sarajevskoj berzi od 2008. godine, u 2013. godini došlo je do smanjenja vrijednosti prometa (za 128.346.636 KM ili 34,36%) u odnosu na 2012. godinu, u kojoj je za gotovo identičnu vrijednost ostvaren veći promet u odnosu na godinu ranije. Prosječna vrijednost prometa iznosila je 20.435.904 KM, što predstavlja smanjenje prosječne vrijednosti prometa za 10.695.553 KM. Mjesečne oscilacije ostvarenih vrijednosti značajne su na početku i kraju godine, dok u periodu april-august mjesec istih nije bilo i to ponajviše zahvaljujući izostanku javnih emisija vrijednosnih papira.

Broj trgovanih vrijednosnih papira, poslije dvije godine za redom u kojima je bilježio pad, u 2013. godini je povećan i odgovara količini trgovanih vrijednosnih papira u 2006. godini. Povećanje broja vrijednosnih papira kojima je trgovano u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu nije se odrazilo na vrijednost ostvarenog prometa, kao što ni smanjenje iz 2012. godine, u odnosu na godinu ranije, nije imalo reperkusija na ostvarenu vrijednost prometa. Prikaz vrijednosti ostvarenih prometa po godinama za posljednjih 12 godina daje se u sljedećem grafiku.

Smanjenje vrijednosti prometa u godini za koju se izvještaj podnosi, u odnosu na 2012. godinu, je značajno, a posljedica je najviše izostanka znatne vrijednosti primarnih emisija, (što je bilo odrednica rasta vrijednosti prometa u godinama prije). Ukoliko bi iz vrijednosti prometa isključili vrijednosti emisija dužničkih vrijednosnih papira tekućih i prethodnih godina, vrijednost prometa u 2013. godini bila bi veća od zabilježene u 2012. godini za 1,68%.

Za period od 2002. do 2013. godine stanje na Sarajevskoj berzi kada se iz prometa izuzmu vrijednosti primarnih emisija dužničkih vrijednosnih papira u posljednje četiri godine je manje ili više jednako onom iz 2003. godine. Ukupan godišnji broj transakcija od 9.200 predstavlja 767 transakcija mjesečno, odnosno 70 transakcija mjesečno po profesionalnom posredniku, odnosno 3 transakcije dnevno po profesionalnom posredniku.

Na promet ostvaren kroz zaključene transakcije na SASE (berzanski promet) otpada 98,73% ukupnog prometa dok se ostatak od svega 1,27% odnosi na vrijednost prometa po osnovu vanberzanskih transakcija koje su prijavljene Berzi.

Tabelarni prikaz prometa po načinu ostvarenja u 2013. godini

	Vrijednost prometa		Br. dionica		Broj transakcija	
Na berzi	242.120.042	98,73%	47.530.702	99,37%	9.030	98,15%
Van berze	3.110.809	1,27%	302.955	0,63%	170	1,85%
Ukupno:	245.230.851		47.833.657		9.200	

Vrijednost prometa dionica u ukupnoj vrijednosti prometa na SASE zauzima značajniji udio od vrijednosti prometa dužničkih vrijednosnih papira. Drugim vrijednosnim papirima na SASE (trezorski zapisi) nije se trgovalo.

U odnosu na prethodnu godinu, u 2013. godini vrijednost prometa dionicama je smanjena za 5%, kao i broj transakcija za 24%. Količina trgovanih dionica u istom periodu povećana je za 23%. Broj transakcija obveznica na SASE smanjen je za 20%. Po vrsti trgovine, u 2013. godini na promet po osnovu primarne trgovine otpada 49,03% ukupne vrijednosti prometa, redovni promet 43,18%, slijedi promet po osnovu vanrednih i posebnih aukcija sa 6,53%, vanberzanski promet sa 1,06%, te paketi dionica sa 0,20%.

Tabelarni prikaz prometa po vrsti trgovine u 2013. godini

Promet po vrstama trgovine	Promet (KM)		Promet (VP)		Broj transakcija	
BTS Trgovina						
Redovna berzanska trgovina	105.881.388	43,18%	45.630.474	95,39%	8.961	97,40%
Vanredne i posebne aukcije	16.008.132	6,53%	1.842.228	3,85%	24	0,26%
Primarna trgovina	120.230.522	49,03%	58.000	0,12%	45	0,49%
Ukupno BTS Trgovina	242.120.042	98,73%	47.530.702	99,37%	9.030	98,15%
Prijavljena trgovina						
Paketi dionica	500.659	0,20%	90.535	0,19%	1	0,01%
Vanberzanske transakcije	2.610.151	1,06%	212.420	0,44%	169	1,84%
Ukupno vanberz. trgovina	3.110.809	1,27%	302.955	0,63%	170	1,85%
Ukupno	245.230.851	100,00%	47.833.657	100,00%	9.200	100,00%

U eš e prometa po osnovu primarne trgovine sa 67,09% u 2012. g. smanjeno je na 49,03% ukupne vrijednosti promata u 2013. godini. Na konto smanjenog u eš a primarnih emisija, koje su uz to smanjene i vrijednosno, pove ano je u eš e redovnog prometa (sa 26,21% na 43,18%). Gledano po vrsti trgovine, na redovni promet se odnosilo u 2012. godini 26,21%, a u 2013. g. godini u eš e redovnog prometa iznosi 43,18%. Po segmentima trgovine na SASE, najve e u eš e u ukupnom prometu odnosi se na segment Primarno Slobodno tržište sa 30,03% u ukupno ostvarenoj vrijednosti prometa, a slijedi Kotacija obveznica i Kotacija kompanija. U eš e drugih segmenata tržišta u ukupnom prometu mogu e je sagledati kroz naredni tabelarni prikaz.

Tabelarni prikaz prometa po segmentima trgovine u 2013. godini

Promet po tržišnim segmentima	Promet (KM)		Promet (VP)		Broj transakcija	
Kotacija kompanija	17.603.823	16,63%	1.251.391	2,74%	620	6,92%
Kotacija fondova	13.800.951	13,03%	4.284.809	9,39%	1.952	21,78%
Kotacija obveznice	26.740.279	25,25%	35.448.410	77,69%	2.238	24,97%
Primarno Slobodno tržište	31.799.614	30,03%	1.309.200	2,87%	3.442	38,41%
Sekundarno Slobodno tržište	14.693.205	13,88%	1.301.218	2,85%	581	6,48%
Tercijarno Slobodno tržište	1.128.246	1,07%	2.006.631	4,40%	103	1,15%
Emitenti u stečaju	115.271	0,11%	28.815	0,06%	25	0,28%
Ukupno:	105.881.388	100,00%	45.630.474	100,00%	8.961	100,00%

Na Kotaciji kompanija ostvaren je promet u iznosu od 17.603.822,65 KM ili 16,63% od ukupno ostvarenog redovnog prometa. Na ovom segmentu tržišta prometovano je ukupno 1.251.391 dionica. Na Kotaciji fondova, promet ostvaren u ovoj godini iznosio je 13.800.950,74 KM ili 13,03% od ukupno ostvarenog redovnog prometa. Na Kotaciji obveznica, promet ostvaren u 2013. godini iznosio je 26.740.278,74 KM ili 25,25% od ukupno ostvarenog redovnog prometa; od toga se obveznicama ratnih potraživanja Federacije BiH trgovalo u iznosu od 13.757.682,40 KM, sa obveznicama stare devizne štednje FBiH ostvaren ukupan promet u iznosu od 12.933.762,68 KM, dok je sa obveznicama Br ko distrikta stare devizne štednje trgovano u iznosu od 48.833,66 KM. Na Sarajevskoj berzi bilo je prijavljeno 168 vanberzanskih transakcija, jedna transakcija zatvorenim dioni kim društvima koja nisu uvrštena na Slobodno berzansko tržište i jedan paket dionica u ukupnoj

vrijednosti od 3.110.809,42 KM. U 2012. godini bilo je prijavljeno 259 vanberzanskih transakcija, 11 transakcija zatvorenim dioničkim društvima koja nisu uvrštena na Slobodno berzansko tržište i 3 paketa dionica, u ukupnoj vrijednosti od 22.327.361,24 KM. Dakle, vrijednost vanberzanskog prometa manja je za sedam puta u odnosu na 2012. godinu i devet puta u odnosu na 2011. godinu. U 2013. godini došlo je do promjene u strukturi investitora na tržištu Federacije BiH u korist kupovne strane doma ih investitora, dok je na strani prodaje u eš e doma ih investitora ostalo nepromijenjeno, ali se u eš e stranih bitno smanjilo. U eš e investitora preko skrbničkih računa smanjeno je na strani kupovine u gotovo jednakom procentu za koliko je povećano na strani prodaje.

Tabelarni prikaz strukture investitora u 2013. i 2012. godini

	2013		2012	
Struktura investitora	Kupovna strana	Prodajna strana	Kupovna strana	Prodajna strana
Domaći investitori	43,54%	42,79%	34,82%	43,97%
Strani investitori	25,39%	14,84%	24,10%	25,61%
Skrbnički računi	31,07%	42,37%	41,08%	30,42%

Na dan 31.12.2013. godini broj domaćih vlasnika vrijednosnih papira iznosi 339.238, a stranih državljana vlasnika vrijednosnih papira 5.552. Ukupno broj vlasnika vrijednosnih papira iznosi 344.790.

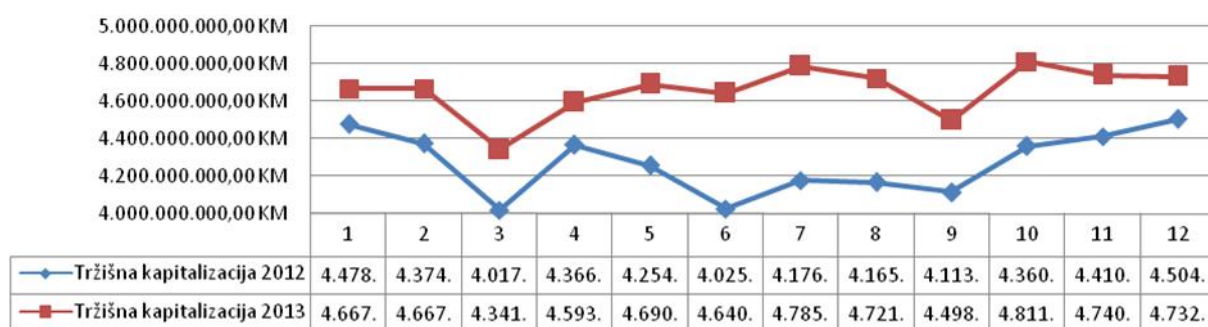
Tržišna kapitalizacija i indeksi SASE za 2013. godinu predstavljeni su u nastavku.

Tabelarni prikaz tržišne kapitalizacije i indexa u 2013. godini

Indeksi i tržišna kapitalizacija	Zadnji dan prethodnog perioda	Zadnji dan perioda	% Promjena
Tržišna kapitalizacija	4.371.013.728,43	4.504.560.828,97	3,06%
BIFX	1.541,52	1.599,62	3,77%
SASX-10	791,30	760,70	-3,87%
SASX-30	950,61	941,13	-1,00%

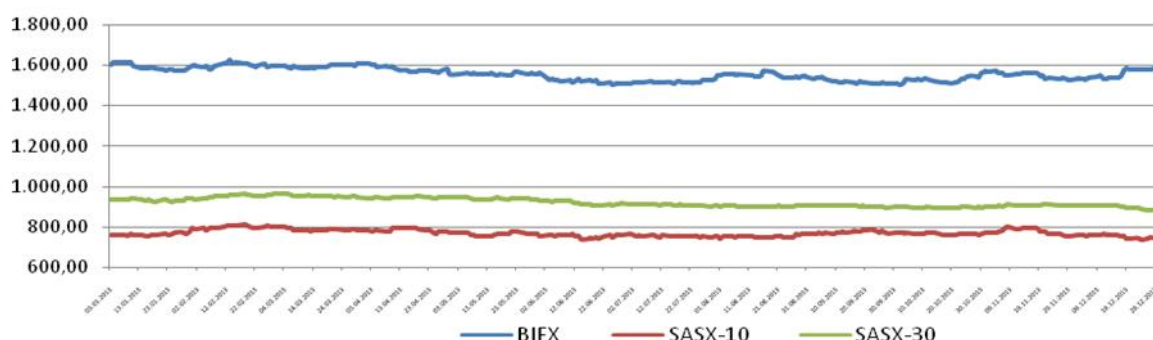
Tržišna kapitalizacija nakon što je u 2010. godini zabilježila rast u odnosu na 2009. godinu u iznosu od 51.924.113,00 KM ili 0,73%, u 2011. godini ostvaren je značajan pad koji je rezultat velikog broja isključenih vrijednosnih papira sa tržišta nakon što su stupila na snagu nova Pravila SASE. U 2012. godini je, također, došlo do određenog pada vrijednosti tržišne kapitalizacije (za 133.547.100,54 KM ili 3,06%). U odnosu na 31.12.2012. g., tržišna kapitalizacija na 31.12.2013. g. je povećana za 5,06% i iznosi 4.732.313.112,03 KM.

Grafički prikaz tržišne kapitalizacije za 2013. i 2012. g. - na posljednji dan u mjesecu

Kod indeksa investicijskih fondova BIFX-a zabilježen je pad vrijednosti od 0,45%. Vrijednost indeksa SASX-10 zabilježila je pad od 2,06% u odnosu na prethodnu godinu. Pad je zabilježen i kod indeksa Primarnog Slobodnog tržišta SASX-30, ija je vrijednost pala za 4,71% u odnosu na prethodnu godinu. U izvještajnom periodu, u odnosu na godinu ranije, kada su u pitanju indexi SASX-10 i SASX-30, oba indexa zabilježila su pad, dok je index BIFX u 2012. g. u odnosu na 2011. g. zabilježio porast vrijednosti (od 3,77%).

Grafički prikaz kretanja indeksa na SASE u 2013. godini

Vrijednost prometa na SASE za posmatrani period manja je od ostvarenog na BLSE za razliku od 2012. g. u kojoj to nije bio slu aj. Rezultat je to u najve oj mjeri realizacije javnih ponuda dužni kih vrijednosnih papira putem berze. U 2013. g. vrijednost primarnih emisija na BLSE bila je ve a od vrijednosti istih na SASE za 58.827.797 KM, što je doprinijelo ve em u eš u vrijednosti prometa na BLSE u ukupnoj vrijednosti prometa na BH berzama. Pored navedenog i vrijednost redovnog prometa na BLSE bila je va a od redovnog prometa na SASE za 67.259.807 KM, odnosno vrijednost redovnog prometa SASE manja je od vrijednosti redovnog prometa na BLSE za 63,52%.

Prijenosi kod Registra u 2013. godini

Tabelarni prikaz prijenosa po segmentima u 2013. godini

Prijenosi	Br. vrijednosnih papira	%	Broj prijenosa	%
Naslijeđivanje	4.871.516	36,72%	1.354	71,00%
Darivanje	154.827	1,17%	23	1,21%
Darivanje - srodnici	313.532	2,36%	122	6,40%
Tenderi	68.508	0,52%	20	1,05%
Kupoprodaja	280.106	2,11%	166	8,70%
Kupoprodaja-ostalo	564	0,00%	4	0,21%
Ostalo	7.577.832	57,12%	218	11,43%
Ukupno	13.266.885	100,00%	1.907	100,00%

U 2013. godini evidentirano je 1.907 prijenosa što predstavlja smanjenje za 5.016 izvršenih prijenosa ili za 72,45% u odnosu na 2012. godinu, kada je zabilježen rast u odnosu na 2011. godinu za 225,18%. Koli ina prenesenih vrijednosnih papira u 2013. godini, u odnosu na 2012. godinu, je za 4.917.782 vrijednosna papira ve a, odnosno za 58,90%. U 2012. godini je preneseno 8.349.103 vrijednosna papira, što je za 859.697 vrijednosnih papira više od koli ine prenesenih vrijednosnih papira u 2011. godini. Po broju prijenosa i prisutnom trendu, ukupni prijenosi izvršeni u 2013. godini gotovo potpuno odgovaraju stanju zabilježenom u 2011. godini.

Tabelarni prikaz prijenosa naslje ivanjem u 2013. godini

Vrijednosni papir	Broj prijenosa	%	Količina vrijed. papira	%
Dionice	664	49%	291.256	6%
Obveznice	690	51%	4.580.260	94%
Ukupno	1.354	100%	4.871.516	100%

Prijenosi naslje ivanjem u periodu od 2005. godine zauzimaju dominantnu poziciju u ukupnom broju izvršenih prijenosa kod Registra, osim u 2012. godini kada prijenosi po osnovu naslje ivanja u estvuju sa 21,32% ukupnog broja prijenosa. U 2013. g. u eš e broja prijenosa po osnovu naslje ivanja u ukupnom broju izvršenih prijenosa je zna ajno pove ano na 71%. U 2013. godini broj prijenosa po osnovu naslje ivanja smanjen je za 8,27% nakon tri godine rasta zbog smanjenog broja prijenosa obveznica.

Tabelarni prikaz prijenosa darivanjem u 2013. godini

Vrijednosni papir	Broj prijenosa	%	Količina vrijed. papira	%
Dionice	108	74%	120.825	26%
Obveznice	37	26%	347.534	74%
Ukupno	145	100%	468.359	100%

Prijenosima darivanjem ne pripada zna ano u eš e u ukupnom broju izvršenih prijenosa i koli ini prenesenih vrijednosnih papira. U eš e od 7,15% u ukupnom broju izvršenih prijenosa u 2013. godini ve e je od u eš a u 2012. godini.

Izvanberzanska kupoprodaja

Ukupan broj prijenosa u 2013. godini za 40,07% je manji od ukupnog broja prijenosa u 2012. godini. Ukupna vrijednost izvanberzanskog prometa u 2013. godini iznosi 2.974.282,00 KM i za gotovo 10 puta je manja od ostvarene vrijednosti po ovom osnovu u prethodnoj godini. Ukupna količina dionica kod vanberzanske kupoprodaje u 2013. godine manja je od ostvarene u 2012. godini za 75,51%.

Broj prijenosa po osnovu „kupoprodaja-ostalo“ u 2013. godini za jedan prijenos je manji od broja prijenosa po ovom osnovu u 2012. godini. Kada je u pitanju količina i vrijednosnih papira koja je prenesena po osnovu „kupoprodaja-ostalo“ u 2013. godini onda imamo situaciju da je ista u odnosu na godinu ranije manja za 57,72%.

Tabelarni prikaz ukupnog prometa v.p. na SASE i kod RVP-a u 2013. godini

SEGMENT	Broj transakcija	Količina vrijed. papira	Vrijednost/KM
Promet na Sarajevskoj berzi	8.961	45.630.474	105.881.388
Vanredne i posebne aukcije	24	1.842.228	16.008.132
Primarna trgovina	45	58.000	120.230.522
Kupoprodaja izvan berze	166	280.106	2.974.282
Kupoprodaja-ostalo	4	564	58.600
Kupoprodaja-tender	20	68.508	344.835
Ukupno:	9.220	47.879.880	245.497.759

Kupoprodaja putem tendera – preuzimanja

Broj tender ponuda u 2013 godini, kako se vidi iz tabelarnog prikaza, iznosi 10, što je, u odnosu na 2012. godinu, blagi porast ako se posmatra samo broj provedenih tendera (u prethodnoj godini bilo je 7 tendera), me utim u znatnom je opadanju broj prodavaca putem tendera i količina dionica kupoprodaje po tenderima. Zapravo se radi o najnižim pokazateljima po svim segmentima (vrijednost, količina dionica, broj prodavaca), u jedanaest godina, a posebno kod broja prodavaca.

Tabelarni prikaz prijenosa po osnovu „kupoprodaja-tender“ u 2013. godini

Emitent	Ponuditelj	N.V. dionice	Br. prijen.	Količina	Trž. cij.	Vrijednost KM
DC "Gradačac" d.d. Gradačac	GRAPS doo Gradačac	82,00	2	28.420	6,00	170.520
DC Tešanj Krašev d.d.	INTER doo Tešanj	10,00	2	1.492	2,37	3.536
Hoteli Ilidža d.d.	KUVET doo Sarajevo	85,00	9	2.585	10,00	25.850
Lječilište Slana banja d.d. Tuzla	Jatina Oil CO doo Srebrenik	17,50	5	14.636	2,60	38.054
RFK "Valjčiči" d.d. Konjic	Izet Čorbo	19,89	2	21.375	5,00	106.875
Ukupno:	5	-	20	68.508	-	344.835

Broj izvršenih prijenosa po ovom osnovu iznosi 20 što je najmanji broj od kad postoji obaveza provođenja tender ponuda. U odnosu na 2012. godinu, broj prijenosa u 2013. godini manji je za 85,29%. Ukupna količina prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu u 2013. godini manja je, u odnosu na godinu ranije, za 60,50%.

Prikaz provedenih tendera u 2013. godini:

Red br.	emitent	preuzimatelj	koli ina	br prodava ca	vrijednost/ KM
1	Magros metal dd Sarajevo	Mujo (Smail) Durakovi	0	0	0
2	Tuzla remont dd Tuzla II tender	Bingo doo export-import Tuzla	0	0	0
3	Hoteli Ilidža“ dd Ilidža	KUVET doo Sarajevo	2.585	9	25.850,00
4	DC Grada ac dd Grada ac	GRAPS doo Grada ac	28.420	2	170.520,00
5	Lje ilište Slana Banja dd Tuzla	Jatina Oil Co doo Srebrenik	14.636	5	38.053,60
6	DC Tešanj Kraševo I tender	Inter d.o.o. Tešanj, Ahmi Muharem, Ahmi Šemso	1.492	2	3.536,04
7	RFK Valj i i dd Konjic	orbo Izet, Sarajevo	21.375	2	106.875,00
8	Željezara Ilijaš dd Ilijaš	Prevent fad dd Jelah-Tešanj	0	0	0
9	Inpokomerc dd Bugojno	Farex d.o.o. Tešanj	0	0	0
10	D.D. DC Tešanj Kraševo II tender odobren 24.12.13.	Inter d.o.o. Tešanj, Ahmi Muharem, Ahmi Šemso	-	-	u tijeku
	ukupno		68.508	20	344.834,64

VI - Društva za upravljanje i investicijski fondovi

Na dan 31.12.2013. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine posluje 12 društava za upravljanje fondovima, 11 zatvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom i 7 otvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom. Po etkom 2013. godine osnovan je još jedan otvoreni investicijski fond pod nazivom Raiffeisen Balance, a na osnovu uspješno okon ane javne ponude udjela ovog fonda koja je trajala do kraja 2012 godine.

U obavljanju svoje osnovne djelatnosti bilježi se stagnacija aktivnosti društava. To se, prije svega, odnosi na upravljanje imovinom fondova s ciljem ostvarivanja pove anja njene vrijednosti. Tokom 2013. godine, kao i prethodne godine, nije bitno izmjenjena struktura portfelja fondova sa stanovišta poboljšanja likvidnosti vrijednosnih papira koji ine tu strukturu. Osim nekoliko pojedina nih transakcija u zna ajnim iznosima, nije se zna ajno trgovalo kako na doma em (SASE i BLBE), tako ni tržištima u inostranstvu. Ulaganja, a i prodaje u odnosu na ukupnu imovinu kojom rasplažu investicijski fondovi, bila su simboli na. Zbog svega i dalje nema bitnog poboljšanja strukture portfelja fondova u korist likvidnih vrijednosnih papira, ijim bi se držanjem ili trgovanjem osigurao prinos za ra un fondova. Pojedina ne strukture portfelja fondova nisu u velikom dijelu usaglašene za investicijskim ciljevima koji su navedeni u prospektima svakog od fondova.

Podaci o poslovanju DUF-ova u 2013. godini

Na osnovu preliminarne podataka o poslovanju za 2013. godinu, društva za upravljanje ostvarila su ukupni prihod u iznosu od 10.566.501 KM što predstavlja smanjenje od 611.154 KM ili 5,50% u odnosu na 2012. godinu. Od ukupnog iznosa ostvarenih prihoda, na poslovne prihode odnosi se iznos od 10.276.757 KM, što je za 447.302 KM ili 4,17% niži iznos u odnosu na 2012. godinu. Ostatak od 289.744 KM odnosi se na finansijske i ostale prihode koje su ostvarila društva za upravljanje.

Ukupni rashodi društava za upravljanje u 2013. godini iznosili su 6.295.918 KM i nešto su niži u odnosu na podatke za 2012. godinu za iznos od 161.822 KM ili 2,50%. Od ukupno 12 društava za upravljanje koja su poslovala tokom 2013. godine, 9 društava je

ostvarilo pozitivan finansijski rezultat, dok su tri društva poslovala sa negativnim rezultatom. Ukupna bruto dobit svih društava za upravljanje koja su poslovala pozitivno iznosila je 4.626.302 KM i u odnosu na ostvareni finansijski rezultat-dobit iz prethodne godine smanjena je za 643.649 KM ili cca 12 %. Bruto finansijski rezultat, ako posmatramo sva društva za upravljanje kao djelatnost je pozitivan i iznosi 4.270.583 KM, i u odnosu na prethodnu godinu niži je za 449.332 KM ili cca 9,50 %. Neto dobit svih društava u 2013. godini, prema preliminarnim izvještajima, iznosi 3.803.519 KM i u odnosu na prethodnu godinu smanjena je za cca. 10 %.

Pregled ukupnih prihoda i rashoda za period 01.01.-31.12.2013. godine

DUF	Prihodi				Rashodi				Bruto finansijski rezultat
	Poslovni prihodi	Fina. prihodi	Ostali	Ukupni	Poslovni rashodi	Finansijski rashodi	Ostali	Ukupni	
ABDS	2.878.739	63.137	0	2.941.876	847.950	4.368	19.558	871.876	2.070.000
BLAGO	776.407	23.332	45.854	845.593	472.277	16	25.350	497.643	347.949
EURO INVESTMENT	775.515	9	41.212	816.736	429.752	0	0	429.752	386.984
HYPO ALPE ADRIA INVEST	644.268	41.046	0	685.314	320.704	0	0	320.704	364.610
PROF IN MARKET INVESTMENT GROUP	1.489.672	59.079	0	1.548.751	639.782	0	0	639.782	908.969
NAPRIJED INVEST	1.197.685	15	0	1.197.700	911.053	0	719	911.772	285.928
KAPITAL INVEST	860.000	7.277	0	867.277	617.400	4.600	0	622.000	245.277
ŠIB AR INVEST	780.753	2.635	1.515	784.903	767.745	1.450	0	769.195	15.708
LILIUM ASSET MENAGMENT	544.246	49	0	544.295	551.302	0	0	551.302	-7.007
EUROHAUS INVEST	115.016	199	927	116.142	107.627	0	7.638	115.265	877
RAIFFEISEN INVEST	25.585	1.852	0	27.437	175.598	0	0	175.598	-148.161
	188.871	1.606	0	190.477	390.879	149	0	391.028	-200.551
UKUPNO	10.276.757	200.236	89.508	10.566.501	6.232.070	10.583	53.265	6.295.918	4.270.583

Prema podacima iz bilansa stanja društava za upravljanje na dan 31.12.2013. godine, njihova ukupna sredstva iznosila su 29.332.643 KM što je za 228.161 KM ili cca 1% niže u odnosu na isti datum prethodne godine. Posmatrano strukturalno, 49% ukupnih sredstava ine stalna sredstva, dok 50% iznosa ine teku a sredstava društava za upravljanje. Ostatak, od cca 1%, predstavljaju odložena porezna sredstva. Ukupne obaveze društava na dan 31.12.2013. godine iznose 1.734.500 KM i više su u odnosu na 2012. godinu za cca. 30%. U strukturi ukupnih obaveza, kratkoro ne obaveze iznose 1.734.076 KM i ine preko 99% ukupnih obaveza. U ukupnoj pasivi društava za upravljanje, obaveze u estvuju sa 5,9%, dok 94% pasive ini vrijednost ukupnog kapitala društava za upravljanje.

Osnovni kapital društava za upravljanje iznosi 13.570.506 KM i smanjen je za cca 1% u odnosu na stanje 31.12.2012. godine.

Pregled podataka iz skraćenog bilansa stanja na dan 31.12.2013. godine, pojedina po društvima za upravljanje daje se u narednoj tabeli.

Struktura aktive						
<i>Društvo za upravljanje</i>	<i>Stalna sredstva</i>	<i>Odložena porezna sredstva</i>	<i>Tekuća sredstva</i>	<i>Odložena porezna sredstva</i>	<i>Gubitak iznad visine kapitala</i>	<i>Ukupno</i>
ABDS	2.648.580	105.085	2.709.700	0	0	5.463.365
BLAGO	1.218.251	0	1.824.821	0	0	3.043.072
EURO INVESTMENT	267.640	26.690	2.473.004	0	0	2.767.334
HYPO ALPE ADRIA INVEST	471.714	0	2.481.833	0	0	2.953.547
PROF IN	2.218.297	0	1.854.301	0	0	4.072.598
MI GROUP	3.879.765	0	368.480	0	0	4.248.245
NAPRIJED INVEST	2.322.143	0	93.300	0	0	2.415.443
KAPITAL INVEST	442.064	0	316.917	0	0	758.981
ŠIBAR INVEST	886.747	0	2.322.026	0	0	3.208.773
LILIUM ASSET MANAGEMENT	9.369	0	153.716	0	0	163.086
EUROHAUS INVEST	1.703	0	105.331	0	0	107.034
RAIFFEISEN INVEST	106.647	0	24.518	0	0	131.165
Ukupno	14.472.921	131.775	14.727.947	0	0	29.332.643

Struktura pasive								
<i>Društvo za upravljanje</i>	<i>Ukupni kapital</i>	<i>Dugoro na rezervisanja</i>	<i>Dugoro ne obaveze</i>	<i>Odložene porezne obaveze</i>	<i>Kratkoro ne obaveze</i>	<i>PVR</i>	<i>Odložene porezne obaveze</i>	<i>Ukupno</i>
ABDS	5.313.893	0	0	0	136.174	13.298	0	5.463.365
BLAGO	2.969.766	0	0	0	73.306	0	0	3.043.072
EURO INVESTMENT	2.086.248	0	289	0	680.797	0	0	2.767.334
HYPO ALPE ADRIA INVEST	2.821.842	0	0	0	131.705	0	0	2.953.547
PROF IN	4.026.571	0	135	1.471	44.421	0	0	4.072.598
MI GROUP	3.962.066	0	0	0	286.179	0	0	4.248.245
NAPRIJED INVEST	2.260.443	0	0	0	155.000	0	0	2.415.443
KAPITAL INVEST	668.828	0	0	0	90.153	0	0	758.981
ŠIBAR INVEST	3.129.881	0	0	0	72.905	3.365	2.622	3.208.773
LILIUM ASSET MANAGEMENT	149.292	0	0	0	10.490	3.304	0	163.086
EUROHAUS INVEST	105.192	0	0	0	1.842	0	0	107.034
RAIFFEISEN INVEST	80.062	0	0	0	51.103	0	0	131.165
Ukupno	27.574.083	0	424	1.471	1.734.076	19.967	2.622	29.332.643

Poslovanje investicijskih fondova u 2013. godini

Na osnovu podataka o poslovanju za 2013. godine, investicijski fondovi (zatvoreni i otvoreni) realizovali su prihode u iznosu od 12.763.013 KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na prošlu 2012. godinu za 1.779.577 KM ili cca 12%. Na realizovani prihod zatvorenih investicijskih fondova odnosi se iznos od 11.987.721 KM što je 94% ukupno realizovanih prihoda. Ostatak od 6% ili 775.292 KM otpada na prihode koje su ostvarili otvoreni investicijski fondovi. Realizovani dobici po osnovu prodaje vrijednosnih papira svih fondova iznosili su 2.479.184 KM, dok su finansijski prihodi iznosili 564.021 KM. Prihodi od dividende u 2013. godine iznosili su 9.104.850 KM, od čega se na prihode ZIF-ova po ovom osnovu odnosi 9.036.156 KM ili preko 99%. Pet otvorenih investicijskih fondova su u apsolutnom iznosu ostvarili ukupno 68.694 KM prihoda od dividende. Dva preostala otvorena investicijska fonda su novani fondovi koji po osnovu dividende nisu ni ostvarili prihode. Ukupni rashodi svih investicijskih fondova u istom periodu iznosili su 28.127.198 KM od čega se na poslovne rashode odnosi iznos od 12.881.399 KM, iznos od 15.238.080 KM se odnosi na realizovane gubitke, a iznos od 7.719 KM evidentiran je kao finansijski rashod. Od ukupnog iznosa cca 97% rashoda predstavljaju rashode zatvorenih investicijskih fondova. Na naknadu društvu za upravljanje odnosi se iznos od 9.932.284 KM i ovaj trošak čini 77% u strukturi poslovnih rashoda svih fondova. U 2013. godine na ime naknade članovima nadzornih odbora ZIF-ova obračunat je iznos od 280.684 KM i u odnosu na isti period prethodne godine naknada je smanjena za 10.450 KM ili cca 4%. Na osnovu ostvarenih realizovanih prihoda i rashoda, 1 ZIF-a i 3 OIF-a ostvarila su pozitivan finansijski rezultat, dok je 10 ZIF-ova, kao i 4 OIF-a poslovalo negativno. Finansijski rezultat na osnovu realizovanih prihoda i rashoda, ako se posmatra industrija fondova u cjelini, je negativan i prikazan u neto iznosu je 15.364.184 KM.

Analitički pregled rezultata poslovanja investicijskih fondova po pojedinim kategorijama dat je u slijedećoj tabeli:

Naziv IF-a	PRIHODI				RASHODI				FINAN. REZULTAT - Realizirana dobit/gubitak
	Poslovni prihodi	Realizovana dobit	Finansijski prihodi	Ukupno	Poslovni rashodi	Realizovani gubici	Finans. rashodi	UKUPNO	
BIG	2.681.649	19.241	7.776	2.708.666	3.243.095	3.741.162	4.895	6.989.152	-4.280.486
PREVENT INVEST	1.199.968	83.068	14	1.283.050	1.009.178	1.139.750	0	2.148.928	-865.879
EUROFOND-1	99.165	194.861	0	294.026	594.503	0	0	594.503	-300.477
BOSFIN	192.831	0	0	192.831	620.755	0	0	620.755	-427.924
CROBIH FOND	789.464	155.334	111.290	1.056.088	763.286	11.787	0	775.073	281.015
PROF PLUS	1.196.537	81.921	141	1.278.599	1.734.248	38	0	1.734.286	-455.688
HERBOS FOND	922.399	190.377	0	1.112.776	707.470	3.935.685	0	4.643.155	-3.530.379
MI GROUP	737.000	0	2.439	739.439	1.420.522	611.737	0	2.032.259	-1.292.820
NAPRIJED	944.345	1.331.771		2.276.116	1.094.262	4.869.258		5.963.520	-3.687.404
FORTUNA FOND	558.970	237.262	250	796.482	488.501	508.682	0	997.183	-200.702
BONUS	235.931	13.416	302	249.649	698.054	213.345	0	911.399	-661.750
EUROHAUS BALANCED	28.643	31.510	0	60.153	36.732	6.919	11	43.662	16.491
HYPO BH EQUITY	11.733	0	26.090	37.823	47.078	0	0	47.078	-9.255
LILIUM GLOBAL	40.488	19.964	117	60.569	83.376	135.362	1.276	220.014	-159.445
LILIUM BALANCED	49.232	53.054	5	102.291	89.143	63.778	125	153.045	-50.753
LILIUM CASH	28.744	13.203	0	41.946	11.795	0	1.413	13.208	28.738
RAIFFEISEN CASH	202	38.335	391.560	430.097	190.575	358	0	190.933	239.164
RAIFFEISEN BALANCE	2.507	15.868	24.038	42.413	48.825	219	0	49.044	-6.632
UKUPNO:	9.719.808	2.479.184	564.021	12.763.013	12.881.399	15.238.080	7.719	28.127.198	-15.364.184

Iz posebnih izvještaja IF-ova, izdvajamo pregled podataka o troškovima koji se naplaćuju na teret imovine fondova, u kojem je data struktura troškova i učešće u ukupnim troškovima poslovanja, te njihov odnos prema prosječnoj neto vrijednosti imovine fonda u izvještajnom periodu. U bilansu uspjeha ovi troškovi evidentirani su kao poslovni rashodi.

Vrsta troška	Iznos (KM)	Udio %
Naknada društvu za upravljanje (provizija)	9.932.284	77,11
Naknada Registru	136.028	1,06
Naknada depozitaru	294.181	2,28
Naknada za reviziju	100.586	0,78
Naknada za računovodstvo	322.286	2,50
Naknada berzi	126.400	0,98
Troškovi kupovine i prodaje ulaganja	181.184	1,41
Troškovi servisiranja dioničara	19.960	0,15
Naknade i troškovi nadzornog odbora	280.684	2,18
Naknade i troškovi direktora fonda	836.481	6,49
Ostali troškovi	651.324	5,06
Ukupno troškovi:	12.881.400	100,00
Prosječna godišnja vrijednost neto imovine fonda	432.703.646	
Udio troškova u prosječnoj godišnjoj neto vrijednosti imovine fonda (%)	2,98	

Trošak fondova koji se odnosi na naknade društvima za upravljanje pojedinačno po IF-ovima daje se u slijedećem tabelarnom pregledu.

Naziv IF-a	Iznos
BIG	2.847.986
PREVENT INVEST	738.221
EUROFOND I	385.164
BOSFIN	353.673
CROBIH FOND	593.971
PROF PLUS	1.489.672
HERBOS FOND	452.992
MI GROUP	1.124.975
NAPRIJED	815.547
FORTUNA FOND	299.910
BONUS	488.632
EUROHAUS BALANCED	24.562
HYPO BH EQUITY	21.012
LILIUM GLOBAL	51.629
LILIUM BALANCED	55.273
LILIUM CASH	7.590
RAIFFEISEN CASH	152.522
RAIFFEISEN BALANCE	28.954
Ukupno	9.932.284

Osim realizovanih prihoda i rashoda, u bilansu uspjeha IF-ova prikazani su i nerealizovani dobiti i gubici koji su rezultat promjene vrijednosti finansijskih instrumenata

(vrijednosnih papira) iz portfelja fondova, koji nisu utvrđeni kao konačni, jer se izvještaj sačinjava na osnovu preliminarne podataka o poslovanju DUF-ova i IF-ova.

Ukupna imovina investicijskih fondova na dan 31.12.2013. godine iznosila je 440.800.169 KM i niža je u odnosu na uporedne podatke (31.12.2012. godine) za cca 3,90 %. Od ukupnog iznosa imovine, 92% čini imovina ZIF-ova, dok se preostalih 8% odnosi na imovinu OIF-a. Stanje gotovine prema preliminarne podacima o poslovanju fondova iznosilo je 11.592.554 KM, što je u odnosu na prethodni izvještajni period povećanje za 2.412.099 KM ili cca 26%. Kod 7 IF-ova bilježi se povećanje gotovine, dok se kod 10 bilježi smanjenje gotovine na računima u odnosu na stanje na kraju prethodne, uporedne godine, ne uzimajući u obzir novoosnovani OIF.

Najviši iznos gotovine od 4.598.148 KM, na dan 31.12.2013. godine, uzimajući u obzir i zatvorene i otvorene investicijske fondove, raspoloživ je na računima ZIF-a BIG Investiciona Grupa d.d. Sarajevo. Od otvorenih investicijskih fondova, OIF RAIFFEISEN CASH raspolaže sa najvišim iznosom gotovine od 793.572 KM. Nasuprot tome, OIF EUROHAUS BALANCED, na dan 31.12.2013. godine, na svom računima ima stanje od 366 KM, što je i najniži iznos gotovine kad su u pitanju svi ostali investicijski fondovi.

Ulaganja fondovima čine 97% njihove ukupne imovine i niža su za 20.488.257 KM ili 4,60%, u odnosu na stanje 31.12.2012. godine. U strukturi ukupnih ulaganja najznačajniji iznos, od 370.195.861 KM, čine ulaganja fondova u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, koja su, u odnosu na prethodni izvještajni period, manja za 34.891.900 KM ili cca 9 %.

Ulaganja fondova u finansijska sredstva iskazana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, iznosila su 19.551.926 KM i u odnosu na 31.12.2012. godine povećana su za 981.114 KM ili cca 5,30 %. Povećanje vrijednosti ovih ulaganja rezultat je osnivanja i poštovanja OIF-a RAIFFEISEN BALANCE. Na depozite i plasmane fondova otpada iznos od 27.590.000 KM, što predstavlja povećanje za 4.973.000 KM ili cca 22% u odnosu na raniji izvještajni period. U ovoj kategoriji ulaganja dominantno je razvrstana imovina dva nova otvorena investicijska fonda.

Ulaganja fondova u finansijska sredstva koja se drže do dospelosti (u ovoj kategoriji su ulaganja u dužničke vrijednosne papire) iznose 10.258.992 KM i značajno su povećana u odnosu na stanje na kraju 2012. godine za 8.448.711 KM. Ukupna potraživanja fondova na 31.12.2013. godine iznose 1.598.585 KM i viša su u odnosu na isti datum prethodne godine za cca 25%. U strukturi potraživanja, potraživanja po osnovu dividende iznose 652.403 KM ili cca 41 % ukupnih potraživanja fondova.

Ukupne obaveze fondova iznosile su 8.096.523 KM i niža su za cca 2 % u odnosu na stanje 31.12.2012. godine, tako da je neto imovina fondova, odnosno ukupan kapital na dan 31.12.2013. godine iznosio 432.703.646 KM, što predstavlja smanjenje za 17.8625.325 KM ili cca 4% u odnosu na prethodnu godinu.

Struktura ulaganja IF-ova, upućuje da, u FBiH, pretežno, posluju dionički fondovi.

Detaljan pregled strukture imovine fonda na dan 31.12.2013. godine dajemo u sljedećoj tabeli.

Redni broj	Opis	Ukupna vrijednost na dan izvještavanja	Učešće u NVI fondova (%)
1.	Dionice	377.302.006	85,59
2.	Obveznice	9.142.669	2,07
3.	Ostali vrijednosni papiri	13.562.108	3,08
4.	Depoziti i plasmani	27.590.000	6,26
5.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	11.592.553	2,63
6.	Nekretnine	0	0,00
7.	Ostala imovina	1.610.837	0,37
	UKUPNA IMOVINA	440.800.169	100

Osnovni kapital ZIF-ova na 31.12.2013. godine iznosio je 1.031.712.732 KM, koliko je iznosio, na isti dan prethodne godine, dok je vrijednost izdatih udjela svih OIF-ova iznosila 38.967.231 KM, što je povećanje za cca 55 %, u odnosu na stanje iz izvještaja za 2012. godinu.

Vrijednost izdatih udjela je znatno porasla zbog povećanja broja otvorenih investicijskih fondova (RAIFFEISEN BALANCE) i zbog povećanja broja izdatih udjela od strane ranije osnovanih OIF-ova.

Ukupan broj emitovanih dionica ZIF-ova na dan 31.12.2013. godine, s obzirom na stanje osnovnog kapitala je nepromijenjen i iznosi 44.861.231, dok je broj izdatih udjela OIF-ova povećan i iznosi 2.412.741.

Ukupan broj dionica ZIF-ova na dan 31.12.2013. godine iznosi 201.816. Usporedbom sa brojem dionica na dan 31.12.2012. godine utvrđeno je da je ukupan broj dionica fondova smanjen za 0,61 % ili 1.248 dionica.

Pregledi broja dionica po fondovima, uporedno po godinama, dati su u tabeli.

ZIF	Broj dionica po procentima udjela u kapitalu ZIF-a											
	31.12.2012.						31.12.2013.					
	< 1%	1-3%	3-5%	> 5%	Ukupno	% udjela	< 1%	1-3%	3-5%	> 5%	Ukupno	% udjela
BIG	35.818	6	0	2	35.826	17,64	35.465	6	1	2	35.474	17,58
EUROFOND-1	25.721	4	2	4	25.731	12,67	25.679	5	2	2	25.688	12,73
PROF-PLUS	24.112	3	5	3	24.123	11,88	23.958	4	5	3	23.970	11,88
MI GROUP	22.006	12	3	2	22.023	10,85	21.705	11	2	3	21.721	10,76
NAPRIJED	19.132	5	0	4	19.141	9,43	19.088	1	3	5	19.097	9,46
FORTUNA FOND	18.111	5	4	2	18.122	8,92	18.074	6	4	2	18.086	8,96
CROBIH FOND	16.949	2	0	2	16.953	8,35	16.844	3	0	2	16.849	8,35
BOSFIN	12.465	8	6	2	12.481	6,15	12.462	8	6	2	12.478	6,18
HERBOS FOND	11.267	3	1	3	11.274	5,55	11.175	3	1	3	11.182	5,54
BONUS	9.012	6	1	4	9.023	4,44	8.955	6	0	4	8.965	4,44
PREVENT INVEST	8.358	4	2	3	8.367	4,12	8.296	5	2	3	8.306	4,12
Ukupno					203.064		201.701	58	26	31	201.816	

Neto vrijednost imovine ZIF-ova na kraju 2013. godine u odnosu na 2012. godinu smanjena je za cca 7,50%, dok je neto vrijednost OIF-ova uvećana za 73% i to kao rezultat, znatnog povećanja neto vrijednosti imovine OIF-a Raiffeisen Cash i osnivanja novog OIF-a Raiffeisen Balance.

Naziv IF-a	NVI na dan 31.12.2013.	NVI na dan 31.12.2012.	Razlika	% smanjenja/povećanja
BIG	88.221.782	97.809.097	-9.587.315	-9,80
PREVENT INVEST	28.392.318	29.181.671	-789.353	-2,70
EUROFOND 1	20.918.261	23.569.755	-2.651.494	-11,25
BOSFIN	26.219.043	27.815.299	-1.596.256	-5,74
CROBIH FOND	29.784.404	29.088.940	695.464	2,39
PROF PLUS	44.305.297	51.332.781	-7.027.484	-13,69
HERBOS FOND	34.709.735	35.750.393	-1.040.658	-2,91
MI GROUP	40.586.820	49.270.857	-8.684.037	-17,63
NAPRIJED	42.759.648	40.932.871	1.826.777	4,46
FORTUNA FOND	20.694.627	21.457.880	-763.253	-3,56
BONUS	21.689.652	24.208.282	-2.518.630	-10,40
EUROHAUS BALANCED	1.215.808	1.254.091	-38.283	-3,05
HYPO BH EQUITY	2.019.045	2.040.449	-21.404	-1,05
LILIUM GLOBAL	2.680.856	2.195.712	485.144	22,10
LILIUM BALANCED	2.876.134	2.294.822	581.312	25,33
LILIUM CASH	1.046.982	946.964	100.018	10,56
RAIFFEISEN CASH	22.812.401	11.179.105	11.633.296	104,06
RAIFFEISEN BALANCE	1.770.838	0	1.770.838	
Ukupno ZIF-ovi	398.281.587	430.417.827	-32.136.240	-7,47
Ukupno OIF-ovi	34.422.063	19.911.143	14.510.920	72,88
UKUPNO	432.703.649	450.328.969	-17.625.320	-3,91

Pregled neto vrijednosti sredstava po dionici/udjelu prema izvještajima fondova i cijena po dionici ZIF-ova, prema zvani nom službenom kursu SASE na dan 31.12.2011., 31.12.2012. i 31.12.2013. godine, daje se u tabeli.

IF	Neto vrijednost sredstava po dionici na dan			Cijena po dionici po zvani nom službenom kursu SASE		
	31.12.11.	31.12.12.	31.12.13..	31.12.11.	31.12.12.	31.12.13..
BIG	9,21	9,18	8,28	4,00	3,72	3,60
PREVENT INVEST	14,11	14,46	14,05	4,80	4,10	4,70
EUROFOND 1	7,87	6,53	5,79	1,5	1,65	1,98
BOSFIN	10,97	9,15	8,63	2,14	4,5	3,50
CROBIH FOND	9,93	9,67	9,87	4,95	5,61	6,01
PROF PLUS	10,24	10,12	8,73	3,40	3,48	3,60
HERBOS FOND	12,23	12,54	12,17	5,60	5,95	6,05
MI GROUP	9,97	10,00	8,23	4,11	4,31	4,30
NAPRIJED	11,08	10,04	10,49	2,50	2,64	2,06
FORTUNA FOND	10,03	9,61	9,25	4,06	4,20	6,30
BONUS	7,26	7,30	6,54	5,15	4,41	3,48
EUROHAUS BALANCED	6,9869	7,0019	7,8300			
HYPO BH EQUITY	4,9368	4,983	5,2236			
LILIUM GLOBAL	2,2982	2,2512	2,2191			
LILIUM BALANCED	8,5196	8,6430	8,8191			
LILIUM CASH	0,0000	10,0767	10,3842			
RAIFFEISEN CASH	0	102,0469	104,3689			
RAIFFEISEN BALANCE	0,0000	0,0000	102,6492			

Iz prezentiranih podataka u prethodnoj tabeli, vidi se da se tržišne cijene dionice ZIF-ova kreću u rasponu 20-68% njene neto knjigovodstvene vrijednosti. U 2013. godini, ukupan promet vrijednosnih papira, u ime i za račun investicijskih fondova, iznosio je 65.121.212 KM, od čega se 34.010.651 KM odnosi na kupovine, a 31.110.561 KM na prodaje vrijednosnih papira. Fondovi su, dakle, više investirali u odnosu na prodaju vrijednosnih papira iz portfelja. Od ukupno ostvarenog prometa, 78 % se odnosi na učešće ZIF-a. Kad posmatramo kupovne transakcije, učešće ZIF-ova u ukupnom prometu iznosilo je 67%, dok je u prodajnom prometu njihovo učešće iznosilo 91%.

Detaljan pregled prometa od transakcija po IF-a daje se u sljedećoj tabeli.

Naziv IF-a	PROMET					
	ukupno			% učešća IF-a		
	kupovine	prodaje	Ukupno	kupovine	prodaje	Ukupno
BIG	769.952	5.541.350	6.311.302	2,26	17,81	9,69
PREVENT INVEST	6.977.170	8.058.880	15.036.050	20,51	25,90	23,09
EUROFOND 1	9980	508.008	517.988	0,03	1,63	0,80
BOSFIN	0	0	0	0,00	0,00	0,00
CROBIH FOND	2.068.229	1.221.633	3.289.862	6,08	3,93	5,05
PROF PLUS	247.873	400.000	647.873	0,73	1,29	0,99
HERBOS FOND	5.031.322	3.973.714	9.005.036	14,79	12,77	13,83
MI GROUP	263.641	38.000	301.641	0,78	0,12	0,46
NAPRIJED	6.562.472	7.398.521	13.960.993	19,30	23,78	21,44
FORTUNA FOND	790.031	481.537	1.271.568	2,32	1,55	1,95
BONUS	151.216	594.345	745.561	0,44	1,91	1,14
EUROHAUS BALANCED	0	79.706	79.706	0,00	0,26	0,12
HYPO BH EQUITY	205.151	0	205.151	0,60	0,00	0,32
LILIUM GLOBAL	1.808.424	1.184.141	2.992.565	5,32	3,81	4,60
LILIUM BALANCED	1.684.425	813.754	2.498.179	4,95	2,62	3,84
LILIUM CASH	923.455	670.945	1.594.400	2,72	2,16	2,45
RAIFFEISEN CASH	5.100.345	0	5.100.345	15,00	0,00	7,83
RAIFFEISEN BALANCE	1.416.965	146.027	1.562.992	4,17	0,47	2,40
UKUPNO	34.010.651	31.110.561	65.121.212	100,00	100,00	100,00

S obzirom da je, tokom 2013. godine, prometovano sa cca 15% vrijednosti ukupne imovine fondova, proizlazi da je investicijska aktivnost u 2013. godini bila na nešto višem nivou u odnosu na prethodnu godinu kada je prometovano sa cca 9% vrijednosti ukupne imovine fondova.

VII - Nadzor

Prema planu nadzora za 2013. godinu, izvršena je kontrola rada ovlaštenih učesnika na tržištu (DUF-ova, investicijskih-otvorenih i zatvorenih fondova, profesionalnih posrednika, banaka depozitara i skrbnika, berze i Registra vrijednosnih papira), praćenje prometa dionica, zaštite dioničara u ostvarivanju prava iz vrijednosnih papira, te postupanje po žalbama

pravnih i fizičkih lica u vezi registracije i prijenosa dionica, kao i povrede drugih prava i interesa. Nadzor je vršen kroz redovni nadzor ovlaštenih u esnika, te postupke vanrednog nadzora, po predstavkama ili po službenoj dužnosti.

U navedenom periodu nadzori su obavljani kod sljedećih subjekata.

Redovni nadzori su prijedlogom za postupanje kod:

- **Profesionalni posrednici** – kod osam profesionalnih posrednika

U postupku nadzora konstatirani su određeni nedostaci, pa je Komisija u skladu sa odredbama člana 20. stav 1. tačka b. i člana 22. stav 1. tačka b. Pravilnika o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira («Službene novine Federacije BiH», broj 23/05), naložila otklanjanje nedostataka za osam profesionalnih posrednika: HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d. Mostar – PODODJEL SECURITIES TRADE, RAIFFEISEN BANK d.d. BH, SEE-INVESTMENT SOLUTIONS d.o.o. Sarajevo, FIMA INTERNATIONAL d.o.o. Sarajevo, BOND INVEST d.o.o. Mostar, AW BROKER d.o.o. Sarajevo, VGT BROKER d.d. Visoko, EUROHAUS d.o.o. Sarajevo;

- **Društva za upravljanje fondovima i ZIF-ovi** - obavljen redovni nadzor kod devet društava za upravljanje fondovima i zatvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom. U postupku nadzora konstatovani su određeni nedostaci, pa je Komisija donijela sljedeće mjere: U skladu sa odredbama člana 22. stav 1. tačka b. Pravilnika o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira, Komisija je naložila otklanjanje nedostataka za tri društva za upravljanje fondovima: MARKET INVESTMENT GROUP d.o.o. Sarajevo, ŠIB-AR INVEST d.d. Sarajevo, PROF-IN, a isto tako svim društvima za upravljanje fondovima, kao i svim bankama koje obavljaju poslove depozitara ZIF-ova je dostavljeno upozorenje da „odgovorne osobe u društvima su u obavezi da u kontinuitetu obezbijede i raspoložu odgovarajućom vjerodostojnom dokumentacijom iz koje će se na nesumnjiv način moći utvrditi obim i priroda poslovnog dogovora koji je predmet konkretnog ugovornog odnosa“. Sva društva i fondovi su postupili po datim nalogima.

- **Registar vrijednosnih papira u FBiH d.d. Sarajevo**

Predmet nadzora Registra je bilo obavljanje propisane djelatnosti u skladu sa odredbama člana 2. Zakona o registru vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/98, 36/99 i 33/04) i člana 180., 184.- 209. Zakona o tržištu vrijednosnih papira («Službene novine Federacije BiH», broj 85/08 i 109/12). Prema činjenicama utvrđenim kroz obavljeni redovni nadzor, konstatovano je da u skladu sa odredbama člana 20. stav 1. tačka c. Pravilnika o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira, nisu utvrđene nepravilnosti ili su takvog značaja da nije bilo potrebno preduzimanje mjera u skladu sa ovlaštenjima Komisije.

- **Sarajevska berza d.d. Sarajevo**

Na osnovu utvrđenog u toku redovnog nadzora u skladu sa odredbama člana 22. stav 1. tačka b. Pravilnika o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira Komisija je naložila SASE otklanjanje nedostataka i to iz razloga: Uprava SASE je, na osnovu člana 57., 154. i 154a. Pravila, donijela Uputstvo za uvrštenje na slobodno tržište SASE, isključenje i promjenu tržišnog subsegmenta od 17.10.2011. godine, sa odlukom od 27.12.2012. godine, koje nije stavljeno van snage. Shodno navedenom, SASE je naloženo da u roku od 30 dana naprijed naznačena dva općina uskladi sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira, tj. da se njima urede samo ona pitanja koja se mogu urediti tom vrstom općina akata (tehnička pitanja: postupanje organizacionih jedinica, zaposlenika itd.).

Izvršeni su vanredni nadzori kod:

Društva za upravljanje fondovima „EURO-INVESTMENT“ d.d. Tuzla i Zatvorenog investicionog fonda sa javnom ponudom „BOSFIN“ d.d. Sarajevo, „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo – sazivanje skupštine dionara zakazane za 19.04. i 25.05.2013. godine “Registar vrijednosnih papira u F BiH” d.d. Sarajevo – kupoprodaja dionica izvan berze-dionice “BOR Banke” d.d. Sarajevo; “Fabrika duhana Sarajevo” d.d. Sarajevo – sazivanje i održavanje skupštine od 22.07.2013. godine sa nastavkom od 05.08.2013. godine – data detaljna informacija Komisiji sa prijedlogom za postupanje; Profesionalni posrednici SEE INVESTMENT SOLUTIONS i UNIBROKER u vezi sa prometom dionicama PBS, SASE – obavljen vanredni nadzor aukcije dionica BORBNA, dat prijedlog sa mjerama; Profesionalni posrednici SEE INVESTMENT SOLUTIONS, UNIBROKER i AW BROKER, u vezi sa aukcijom dionica BORBNA, dat prijedlog sa mjerama; Nadzor transakcija dionicama Bosnalijek sa prijedlogom za postupanje; Nadzor prometa dionica KVANTUM GROUP d.d. Sarajevo i u skladu s tim nadzori kod SASE, VGT BROKER, FIMA, UNIBROKER i RAIFFEISEN BANK.

VIII - Normativni poslovi

Komisija je u 2013. godini u normativnoj oblasti realizovala izradu novih ili izmjenu propisa saglasno svojim ovlaštenjima u primjeni zakona i potrebama regulacije tržišta kapitala.

U 2013. godini Komisija je donijela sljedeće podzakonske propise:

- 1) Pravilnik o kvalificiranim udjelima u esnika na tržištu vrijednosnih papira
- 2) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o ovlaštenim u esnicima na tržištu vrijednosnih papira
- 3) Program stručnih ispita za sticanje dozvole za poslove brokera i poslove investicijskog savjetnika/menadžera u prometu vrijednosnim papirima
- 4) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o posredovanju u poslovima s vrijednosnim papirima
- 5) Pravilnik o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira (sa novim obrascima za izvještavanje)
- 6) Pravilnik o prestanku važenja Pravilnika o sadržaju zahtjeva, prospekta i ugovora o upravljanju zatvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom

Na inicijativu Komisije usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira (“Službene novine Federacije BiH” br. 109/12).

Proces usklađivanja sa Direktivama Evropske Unije, u skladu sa preuzetim obavezama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, proveden je u znatnoj mjeri prilikom donošenja novog Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o investicijskim fondovima, kao i propisa koji su doneseni radi primjene ovih zakona. Radi daljeg usklađivanja sa direktivama Evropske Unije izrađen je i dostavljen u proceduru usvajanja novi Zakon o preuzimanju dionika društava, koji je usklađen sa Direktivom 2004/25/EC Evropskog parlamenta i Vijeća Evrope o preuzimanju dionika društava, od 21. 04. 2004. godine. Urađen je izvještaj o napretku u oblasti tržišta vrijednosnih papira u svrhu realizacije obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Inicirana je izrada nacrtu novog Zakona o privrednim društvima.

U okviru javne rasprave o nacrtu Zakona o privrednim društvima, Komisija je nadležnom ministarstvu dostavila detaljne i obrazložene primjedbe i sugestije na nacrt ovog zakona.

Komisija je donijela Smjernice za primjenu Zakona o spremanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti, pratila postupanje po Zakonu o spremanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti i Pravilniku o procjeni rizika, podacima, informacijama, dokumentaciji, metodama identifikacije i ostalim minimalnim pokazateljima neophodnim za efikasnu provedbu odredbi ovog Zakona.

Od ostalih aktivnosti treba pomenuti redovno praćenje propisa i preduzimanje mjera po izdatim prekršajnim nalogima. Po zahtjevima pravnih i fizičkih lica dato je 50 mišljenja i odgovora na upite o primjeni zakona i drugih propisa. Najčešće i upiti odnose se na održavanje skupština dioničara, ostvarivanje prava dioničara, rad nadzornog odbora i dr. Postupaju i po zahtjevima u upravnim sporovima i prekršajnim postupcima pred sudovima, ažurno su dostavljani odgovori na žalbe i podnesci nadležnim sudovima i osigurano prisustvo predstavnika Komisije u postupcima pred sudovima.

IX – Programski ciljevi za 2014. godinu

Komisija je donijela Program rada za 2014. godinu, kojim su detaljno utvrđene planirane aktivnosti i poslovi i zadaci.

U programu rada kao prioritetne su planirane aktivnosti na ostvarivanju zakonom utvrđenih nadležnosti Komisije u oblasti regulacije i nadzora tržišta, unapređenje standarda poslovanja profesionalnih učesnika na tržištu, korporativnog upravljanja, transparentnosti tržišta, te zaštite interesa investitora i integracije i razvoja tržišta.

U narednom periodu će biti neophodno posebnu pažnju posvetiti stabilizaciji i oporavku tržišta, preduzeti mjere i ekonomske reforme koje će doprinijeti stvaranju ambijenta za veliku zainteresiranost za ulaganje domaćih i stranih investitora. Interes za ulaganje u vrijednosne papire može se postići i poboljšanjem uslova za ulaganje i rastom ekonomske aktivnosti privrednih subjekata, ubrzanjem procesa privatizacije, emisijom novih dionica i obveznica i poticanjem javne ponude kao osnovnog načina emisije dionica, ali i kroz afirmaciju principa i standarda korporativnog upravljanja u dioničkim društvima.

U cilju racionalnije i efikasnije organizacije, smanjenja troškova i stvaranja povoljnijih uslova za investitore, bilo bi potrebno na nadležnim organima razmotriti inicijativu objedinjavanja regulatora u Federaciji BiH i stvaranje jedne institucije koja bi bila nadležna za regulaciju i nadzor na finansijskom tržištu (za tržište kapitala, bankarski sektor i sektor osiguranja), kako je to već organizovano u pojedinim evropskim zemljama.

Iako postoji pravni okvir za oblast tržišta kapitala na nivou entiteta, za dalji razvoj tržišta kapitala potrebno je donošenje okvirnih zakona kojima se reguliše funkcionisanje tržišta kapitala na nivou BiH, što bi značajno doprinijelo razvoju tržišta, privlačenju stranih i domaćih investitora i smanjenju troškova. U tom smislu Komisija je u više navrata inicirala prema nadležnim državnim organima izradu i donošenje neophodnih zakona iz oblasti tržišta kapitala na nivou BiH.

U cilju podrške razvoju tržišta planira se analiza i dogradnja podzakonskih propisa prema zakonima iz oblasti tržišta kapitala, poboljšanje transparentnosti tržišta, informisanja i

edukacije javnosti i u esnika na tržištu kapitala i afirmacija prednosti koje za investitore pruža tržište kapitala.

Zbog potrebe usklađivanja sa standardima i direktivama Evropske Unije, planirano je u eš e u donošenju novog Zakona o privrednim društvima, radi poboljšanja uslova za poslovanje i funkcionisanje privrednih društava i primjenu standarda korporativnog upravljanja. Na inicijativu Komisije izra en je i nalazi se u proceduri usvajanja u Parlamentu Federacije BiH novi Zakon o preuzimanju dioniki h društava. Tako e, planira se inicirati izmjene i dopune Zakona o investicijskim fondovima.

Planira se nastavak saradnje sa nadležnim organima entiteta i države u pripremi zakona i propisa iz oblasti tržišta kapitala i usaglašavanje sa propisima Evropske Unije, kao i saradnja sa drugim regulatorima u zemlji na usaglašavanju propisa i integraciji tržišta. Tako e, zna ajno je nastaviti saradnju sa regulatorima tržišta kapitala u regionu na bazi Deklaracije o saradnji regulatora i zajedni ki h projekata.